

## ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Ιουνίου 2013

σχετικά με την Κρατική ενίσχυση αριθ. SA.30753 (C 34/10) (πρώην N 140/10)  
που η Γαλλία προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή υπέρ των εταιρειών ιπποδρομιών

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2013) 3554]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/19/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

χημάτων ιπποδρομιών μέσω διαδικτύου με σκοπό τη χρηματοδότηση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που ανατίθεται στις εταιρείες ιπποδρομιών.

Έχοντας υπόψη: τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο <sup>(1)</sup>,

(2) Με επιστολή της 17ης Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ (στο εξής, η «απόφαση κίνησης της διαδικασίας») για την εν λόγω ενίσχυση.

Έχοντας υπόψη: τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

(3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* <sup>(3)</sup>. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους τρίτους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το εν λόγω μέτρο.

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα ως άνω άρθρα <sup>(2)</sup> και έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(4) Η Γαλλία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της απόφασης κίνησης της διαδικασίας στις 18 Ιανουαρίου 2011.

## 1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με επιστολή της 13ης Απριλίου 2010, η Γαλλία κοινοποίησε στην Επιτροπή σχέδιο φόρου υπέρ τρίτων επί των στοι-

(5) Η Επιτροπή έλαβε αρκετές παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενους τρίτους (βλ. πίνακα 1 κατωτέρω):

## Πίνακας 1

## Ενδιαφερόμενοι

Θέση	Οντότητα	Σύντομη περιγραφή	Ημερομηνία
Υπερ του μετρου	<b>Cheval français</b>	Μητρική εταιρεία ιπποδρομιών τροχασιού	11.2.2011
	<b>France Galop</b>	Μητρική εταιρεία επίπεδων ιπποδρομιών και ιπποδρομιών μετ' εμποδίων	11.2.2011
	<b>Laboratoire des courses hippiques</b>	Μη κερδοσκοπική οργάνωση, η οποία διενεργεί δράσεις ελέγχου αντιντόπινγκ που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από τις μητρικές εταιρείες	11.2.2011

<sup>(1)</sup> Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ έγιναν αντιστοίχα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»). Και στις δύο περιπτώσεις, οι διατάξεις είναι ουσιαστικά ταυτόσημες. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι παραπομπές στα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ θεωρούνται, όπου ενδείκνυται, ως παραπομπές στα άρθρα 87 και 88 αντιστοίχως της Συνθήκης ΕΚ. Η ΣΛΕΕ εισήγαγε επίσης ορισμένες αλλαγές στην ορολογία, όπως η αντικατάσταση του όρου «Κοινότητα» με τον όρο «Ένωση», του όρου «κοινή αγορά» με τον όρο «εσωτερική αγορά» και του όρου «Πρωτοδικείο» με τον όρο «Γενικό Δικαστήριο». Στην παρούσα απόφαση χρησιμοποιείται η ορολογία της ΣΛΕΕ.

<sup>(2)</sup> ΕΕ C 10 της 14.01.2011, σ. 4.

<sup>(3)</sup> Βλ. υποσημείωση 2.

Θέση	Οντότητα	Σύντομη περιγραφή	Ημερομηνία
	<b>Association de Formation et d'Action sociale des Ecuries de courses</b>	Μη κερδοσκοπική οργάνωση με αποστολή την επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική δράση στον τομέα των ιπποδρομιών, η οποία χρηματοδοτείται κατά 60 % από τις μητρικές εταιρείες	11.2.2011
	<b>Union Européenne du trot</b>	Οργανισμός στον οποίο μετέχουν οι εθνικές ομοσπονδίες ιπποδρομιών τροχασμού 19 ευρωπαϊκών χωρών	9.2.2011
	<b>European and Mediterranean Horseracing Federation</b>	Ομοσπονδία 18 αρχών του τομέα των ιπποδρομιών (εκ των οποίων 14 ευρωπαϊκές) με στόχο την προώθηση των ιπποδρομιών. Στη συγκεκριμένη ομοσπονδία η France Galop εκπροσωπεί τη Γαλλία.	14.2.2011
Κατα του μετρου	<b>European Gaming &amp; Betting Association</b>	Μη κερδοσκοπική οργάνωση η οποία διέπεται από το βελγικό δίκαιο και στην οποία μετέχουν ευρωπαϊκοί φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών	14.2.2011
	<b>Ανωνυμοσ</b>	μ.δ.	14.2.2011

- (6) Οι παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων διαβιβάστηκαν στη Γαλλία στις 28 Φεβρουαρίου 2011. Η Γαλλία διαβίβασε τα σχόλια της επί των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων στις 4 Απριλίου 2011.
- (7) Στις 12 Απριλίου 2011, η Επιτροπή απηύθυνε αίτημα πληροφοριών στις γαλλικές αρχές.
- (8) Στις 4 Μαΐου 2011, πραγματοποιήθηκε σύνοδος εργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών.
- (9) Με επιστολή της 11ης Μαΐου 2011, η Γαλλία ζήτησε παράταση της προθεσμίας για να απαντήσει στις ερωτήσεις της 12ης Απριλίου 2011, την οποία η Επιτροπή ενέκρινε με επιστολή της 16ης Μαΐου 2011. Η Γαλλία απάντησε στις εν λόγω ερωτήσεις στις 20 Ιουνίου 2011.
- (10) Πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις εργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών στις 11 Ιουλίου 2011 και στις 9 Δεκεμβρίου 2011.
- (11) Η Γαλλία υπέβαλε σχέδιο τροποποίησης της αρχικής κοινοποίησης στις 14 Δεκεμβρίου 2011.
- (12) Στις 16 Δεκεμβρίου 2011, η Επιτροπή απηύθυνε ερωτήσεις στη Γαλλία σχετικά με τη νέα υποβληθείσα νομοθετική ρύθμιση. Οι γαλλικές αρχές απάντησαν την 1η Μαρτίου 2012.
- (13) Πραγματοποιήθηκε σύσκεψη εργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών στις 30 Μαρτίου 2012 επί τη βάση της νέας προτεινόμενης από τις γαλλικές αρχές νομοθετικής ρύθμισης.
- (14) Σε συνέχεια αιτημάτων προσαρμογής της νέας νομοθετικής ρύθμισης από την Επιτροπή, οι γαλλικές αρχές προσκόμισαν συμπληρωματικά στοιχεία στις 6 Δεκεμβρίου 2012, στις 21 Ιανουαρίου 2013 και στις 27 Φεβρουαρίου 2013.
- (15) Στις 29 Απριλίου 2013, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν επίσημα στην Επιτροπή τροποποίηση της κοινοποίησης της 13ης Απριλίου 2010, η οποία περιελάμβανε τη νέα νομο-

θετική ρύθμιση που συζητήθηκε με τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

## 2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΚΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΝΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ

### 2.1. Πλαίσιο: άνοιγμα του τομέα των τυχερών παιχνιδιών στον ανταγωνισμό

- (16) Η Γαλλία άνοιξε τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου στον ανταγωνισμό με τον νόμο αριθ. 2010-476 της 12ης Μαΐου 2010 σχετικά με το άνοιγμα στον ανταγωνισμό και τη ρύθμιση του τομέα τυχερών διαδικτυακών παιχνιδιών (στο εξής, ο νόμος της 12ης Μαΐου 2010).
- (17) Σκοπός του νόμου της 12ης Μαΐου 2010 είναι να θέσει τέλος στην παράνομη προσφορά τυχερών παιχνιδιών η οποία αναπτύσσεται στο διαδίκτυο. Τρεις τύποι παιχνιδιών ανοίγονται στον ανταγωνισμό, οι οποίοι επελέγησαν με κριτήριο το πόσο δημοφιλή είναι στους παίκτες και τον μειωμένο κίνδυνο που ενέχουν όσον αφορά τον εθισμό: τα ιπποδρομιακά στοιχήματα, τα αθλητικά στοιχήματα και τα παιχνίδια πόκερ μέσω διαδικτύου.
- (18) Οι φορείς εκμετάλλευσης παιχνιδιών ή στοιχημάτων στο διαδίκτυο πρέπει να διαθέτουν άδεια, η οποία χορηγείται για διάρκεια πέντε ετών και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από την αρχή ρύθμισης διαδικτυακών παιχνιδιών (Autorité de régulation des jeux en ligne, ARJEL), μια ανεξάρτητη διοικητική αρχή η οποία συστάθηκε με τον νόμο της 12ης Μαΐου 2010.
- (19) Σε συνέχεια του ανοίγματος των διαδικτυακών παιχνιδιών στον ανταγωνισμό, στις 24 Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή υπέβαλε<sup>(4)</sup> τη διαδικασία επί παραβάσει που είχε κινήσει κατά της Γαλλίας. Η εν λόγω διαδικασία επί παραβάσει<sup>(5)</sup> είχε κινήσει το 2006, καθώς η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι η Γαλλία επέβαλε δυσανάλογα εμπόδια στην παροχή υπηρεσιών από αλλοδαπούς φορείς εκμετάλλευσης. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας επί παραβάσει, η Επιτροπή είχε εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη το 2007<sup>(6)</sup>.

<sup>(4)</sup> Βλ. ειδικότερα IP/10/1597.

<sup>(5)</sup> Βλ. ειδικότερα IP/06/1362.

<sup>(6)</sup> Βλ. ειδικότερα IP/07/909.

- (20) Πριν από το άνοιγμα στον ανταγωνισμό, το μονοπώλιο των ιπποδρομιακών στοιχημάτων εκτός ιπποδρομιών κατείχε ο PMU (Paris mutuel urbain), όμιλος οικονομικών συμφερόντων <sup>(7)</sup> απαραίτητος από δύο μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών <sup>(8)</sup> και 49 επαρχιακές εταιρείες ιπποδρομιών (στο εξής, συλλήβδην οι εταιρείες ιπποδρομιών), τόσο για τα στοιχήματα μέσω διαδικτύου όσο και για τα «σκληρά» στοιχήματα στο δίκτυο πωλήσεων του PMU ή τα στοιχήματα στα ιπποδρόμια.
- (21) Κατά την κοινοποίηση που υποβλήθηκε το 2010, τα ποσά των ιπποδρομιακών στοιχημάτων που εισέπραττε ο PMU, πρώτος φορέας εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων στην Ευρώπη και δεύτερος παγκοσμίως, ανέρχονταν σε 9 342 εκατομμύρια ευρώ. Το 2010, ο PMU πραγματοποίησε το 8,5% <sup>(9)</sup> του κύκλου εργασιών της μέσω του διαδικτύου. Το σύνολο του καθαρού εισοδήματός του καταβάλλεται στις εταιρείες ιπποδρομιών, ήτοι 790,9 εκατομμύρια ευρώ το 2010 <sup>(10)</sup>. Χρηματοδοτεί 80% του ιππικού τομέα (εκτροφή, κέντρα εκπαίδευσης, ιππικοί όμιλοι κ.λπ.), ο οποίος απασχολεί περίπου 74 000 άτομα και έχει παρουσία σε όλες τις περιοχές με σύνολο 250 ιπποδρομιών.

## 2.2. Σκοπός του αρχικά κοινοποιηθέντος μέτρου

- (22) Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία του PMU για τη χρηματοδότηση του ιππικού τομέα, οι γαλλικές αρχές ήγειραν ανησυχίες ως προς τη βιωσιμότητα του συγκεκριμένου τομέα εάν το άνοιγμα των τυχερών παιχνιδιών στον ανταγωνισμό επιφέρει σημαντική μείωση των εσόδων του PMU λόγω:
- του ανταγωνισμού από τους άλλους φορείς εκμετάλλευσης με δικαίωμα προσφοράς ιπποδρομιακών στοιχημάτων στο διαδίκτυο·
  - του γεγονότος ότι, δυνάμει της νομιμοποίησης των αθλητικών στοιχημάτων στο διαδίκτυο, ορισμένοι παίκτες που στοιχηματίζουν σε ιπποδρομίες ενδέχεται να στραφούν στα αθλητικά στοιχήματα, μεταβάλλοντας τη δομή της αγοράς.
- (23) Η Γαλλία αποφάσισε, επομένως, να θεσπίσει έναν φόρο υπέρ τρίτων επί των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, υπέρ του ιππικού τομέα, ώστε να αποφύγει την ενδεχόμενη οικονομική αποσταθεροποίηση του ιππικού τομέα λόγω του ανοίγματος στον ανταγωνισμό και των ενδεχόμενων επακόλουθων αρνητικών συνεπειών. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, ο φόρος υπέρ τρίτων επί των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου θα χρηματοδοτήσει μια υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, η οποία ανατίθεται στις εταιρείες ιπποδρομιών (βλ. ενότητα 2.3).
- (24) Το ποσό του εισπραχθέντος φόρου επί όλων των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένων των στοιχημάτων στον δικτυακό τόπο του PMU, θα καταβάλλεται στο σύνολο του στις μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών (αναλογικά προς τα ποσά των στοιχημάτων σε κάθε ειδικότητα, ιπποδρομίες τροχασμού, επίπεδες ιπποδρομίες και ιπποδρομίες μετ' εμποδίων), οι οποίες θα κατανέμουν ακολούθως το αντίστοιχο ποσό στους διάφορους δικαιούχους <sup>(11)</sup>. Τα έσοδα αυτά θα συμπληρώνουν τη χρηματοδότηση από τα στοιχήματα στο φυσικό δίκτυο σημείων πώλησης του PMU (στο εξής, τα «σκληρά στοιχήματα»). Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, βάσει των οικονομικών στοιχείων για το έτος 2010, τα έσοδα του φόρου μπορεί να ανέλθουν σε περίπου 64 εκατομμύρια ευρώ.
- (25) Ο προτεινόμενος φορολογικός συντελεστής για το 2010 ήταν 8 % επί των ποσών των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, υπολογισμένος βάσει των οικονομικών στοιχείων του 2008, και αντιστοιχούσε στον λόγο του κόστους των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας προς το σύνολο των ιπποδρομιακών στοιχημάτων τόσο μέσω διαδικτύου όσο και «σκληρών». Επομένως, στόχος του συντελεστή φόρου ήταν να επιβαρυνθούν εξίσου με τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων δημόσιας υπηρεσίας τόσο ο PMU όσο και οι άλλοι φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων. Ο φορολογικός συντελεστής μπορούσε να αναθεωρηθεί ανάλογα με την εξέλιξη του κόστους των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας και των ποσών των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο υπό κανονικές συνθήκες:

$$\text{Φορολογικός συντελεστής} = \frac{\text{Κόστος των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας (έτος N - 2) <sup>(12)</sup>}{\text{Ποσά ιπποδρομιακών στοιχημάτων (έτος N - 2)}}$$

<sup>(7)</sup> Ο όμιλος οικονομικού σκοπού έχει διαφανή δομή χωρίς εταιρικό κεφάλαιο, και ιδρύεται από τα μέλη του για τη συγκέντρωση ορισμένων από τις δραστηριότητές τους.

<sup>(8)</sup> Για καθένα από τις ειδικότητες για τις οποίες διοργανώνονται ιπποδρομίες (τροχασμού, επίπεδες και μετ' εμποδίων), το αρμόδιο Υπουργείο Γεωργίας εγκρίνει μια εταιρεία ιπποδρομιών ως μητρική εταιρεία των ιπποδρομιών: πρόκειται για την Cheval Français για τις ιπποδρομίες τροχασμού και την France Galop για τις επίπεδες ιπποδρομίες και τις ιπποδρομίες μετ' εμποδίων. Οι μητρικές αυτές εταιρείες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διοργάνωση των ιπποδρομιών της ειδικότητάς τους στις οποίες διεξάγεται ο στοιχηματισμός.

<sup>(9)</sup> 5,8 % το 2008 και 7,2 % το 2009.

<sup>(10)</sup> 736,4 εκατομμύρια ευρώ το 2008, 731,4 εκατομμύρια ευρώ το 2009.

<sup>(11)</sup> Οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών θα αναλάβουν την κατανομή των εσόδων από τον φόρο μεταξύ των διάφορων δικαιούχων: εταιρείες ιπποδρομιών (συμπεριλαμβανομένων των μητρικών εταιρειών), γαλλική ομοσπονδία ιπποδρομιών, εργαστήριο ιπποδρομιών, τεχνικός όμιλος ιπποδρομιών του Παρισιού, ένωση κατάρτισης και κοινωνικής δράσης των στάβλων ιπποδρομιών και περιφερειακές ομοσπονδίες.

<sup>(12)</sup> Το έτος αναφοράς θα ήταν το έτος N-2 για λόγους διαθεσιμότητας των αναγκαίων οικονομικών στοιχείων για τον υπολογισμό του φορολογικού συντελεστή.

Ωστόσο, η κοινοποίηση προέβλεπε ότι ο εν λόγω συντελεστής έπρεπε να παραμείνει εντός του εύρους [7 %-9 %]. Από τον ως άνω τύπο προέκυπτε συντελεστής 8 % για το 2012 βάσει των οικονομικών στοιχείων του 2010 (βλ. αιτιολογική σκέψη (113)).

- (26) Πρέπει να σημειωθεί ότι, επιπλέον των εσόδων από τα στοιχήματα στο υλικό δίκτυο του PMU και του φόρου υπέρ τρίτων, οι εταιρείες ιπποδρομιών επωφελούνται επίσης των εσόδων από τις δραστηριότητες αθλητικών στοιχημάτων και πόκερ μέσω διαδικτύου, για τις οποίες ο PMU εξασφάλισε επίσης άδεια, σε συνέχεια του ανοίγματος των τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου στον ανταγωνισμό.
- (27) Κατά την κοινοποίηση του μέτρου, προβλεπόταν ότι ο εν λόγω φόρος υπέρ τρίτων επί των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου θα προστίθετο στη φορολογία του κοινού δικαίου που επιβάλλεται στο σύνολο των ιπποδρομιακών στοιχημάτων τόσο «σκληρών» όσο και μέσω διαδικτύου. Πράγματι, ο γενικός φορολογικός κώδικας προέβλεπε ότι οι φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων καταβάλλουν φόρο 5,7 % επί των στοιχημάτων<sup>(13)</sup>.

### 2.3. Αποστολή δημόσιας υπηρεσίας των εταιρειών ιπποδρομιών

- (28) Σύμφωνα με την κοινοποίηση των γαλλικών αρχών, οι εταιρείες ιπποδρομιών θα αναλάβουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, η οποία θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες συνιστώσες:
- βελτίωση των ιπποειδών·
  - προώθηση της εκτροφής·
  - κατάρτιση στον τομέα των ιπποδρομιών και της εκτροφής αλόγων·
  - αγροτική ανάπτυξη.
- (29) Η εν λόγω αποστολή, η οποία ανατίθεται γενικά στις εταιρείες ιπποδρομιών, απονέμει έναν ιδιαίτερο ρόλο στις μητρικές εταιρείες, οι οποίες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διοργάνωση των ιπποδρομιών και στο σύνολο του ιππικού τομέα<sup>(14)</sup>. Οι Cheval Français και France Galop έχουν ειδικότερα καθοριστικές ευθύνες στους ακόλουθους τομείς:
- κατάρτιση και τήρηση των κωδικών των ιπποδρομιών·
  - διοργάνωση των ιπποδρομιών·
  - όροι απονομής βραβείων και διακρίσεων·
  - ρύθμιση των ιπποδρομιών και του κλάδου·
  - αναγκαίος εξοπλισμός για τη διοργάνωση των ιπποδρομιών·
  - επιλογή των αλόγων·
  - επαγγελματική κατάρτιση.
- (30) Η εκτέλεση της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας, η οποία ανατίθεται στις εταιρείες ιπποδρομιών, υλοποιείται στην πράξη μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων:
- διανομή πριμοδοτήσεων και επιδοτήσεων στους εκτροφείς, στους ιδιοκτήτες και στους αναβάτες των αλόγων, που τοποθετούν στις ιπποδρομίες οι εταιρείες ιπποδρομιών·
  - διοργάνωση των ιπποδρομιών από τις εταιρείες ιπποδρομιών, συμπεριλαμβανομένης της συντήρησης και κατασκευής ιπποδρομιών·
  - έλεγχος αντινότινγκ στις ιπποδρομίες από το εργαστήριο ιπποδρομιών (laboratoire des courses hippiques, LCH)·
  - δραστηριότητες κατάρτισης από την ένωση κατάρτισης και κοινωνικής δράσης των εταιρειών ιπποδρομιών (association de formation et d'action sociale des sociétés de courses, AFASEC) στο σύνολο των επαγγελματιών των ιπποδρομιών (αναβάτης, οδηγός, εκπαιδευτής κ.λπ.).
- (31) Το συνολικό καθαρό κόστος της εν λόγω αποστολής δημόσιας υπηρεσίας ανήλθε σε περίπου 747 εκατομμύρια ευρώ το 2010<sup>(15)</sup> (βλ. αιτιολογική σκέψη (113)). Στο ακόλουθο γράφημα απεικονίζεται το μερίδιο (από άποψη κόστους) των ως άνω αναφερόμενων δραστηριοτήτων στο συνολικό κόστος.

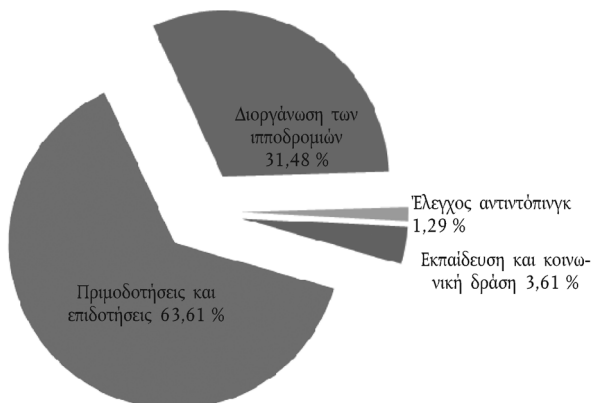
<sup>(13)</sup> Άρθρο 302 bis ZG του γενικού φορολογικού κώδικα.

<sup>(14)</sup> Διάταγμα αριθ. 2010-1314 της 2ας Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας των εταιρειών ιπποδρομιών και τους τρόπους παρέμβασης των μητρικών εταιρειών.

<sup>(15)</sup> Αντιστοιχεί σε συνολικά έξοδα 775 εκατομμυρίων ευρώ και έσοδα 28 εκατομμυρίων ευρώ.

Σχήμα 1

## Κατανομή των εξόδων της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας (στοιχεία 2010)



(32) Το 2010, το μεγαλύτερο μέρος των αποκαλούμενων εξόδων δημόσιας υπηρεσίας που αναφέρονται στην κοινοποίηση (βλ. σχήμα 1) αφορούσε τις πριμοδοτήσεις και τις επιδοτήσεις που καταβάλλονται στους εκτροφείς, στους ιδιοκτήτες και στους αναβάτες (493 εκατομμύρια ευρώ, ήτοι περίπου 63,6 % του συνολικού κόστους). Το δεύτερο σημαντικό κομμάτι των εξόδων αφορούσε τα έξοδα διοργάνωσης των υποδρομιών (244 εκατομμύρια ευρώ, ήτοι περίπου 31,48 % του συνολικού κόστους).

(33) Το συνολικό κόστος της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που περιγράφει η Γαλλία στην κοινοποίηση επρόκειτο να χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου από τα έσοδα των εταιρειών υποδρομιών που θα αντλούνταν από τα στοιχήματα που θα λάμβανε ο PMU μέσω διαδικτύου, τα «σκληρά» στοιχήματα στο δίκτυο πωλήσεων του PMU, τα στοιχήματα στα υποδρόμια και από άλλους ίδιους πόρους των εταιρειών υποδρομιών (όπως τα δικαιώματα εισόδου στα υποδρόμια).

### 3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

(34) Η Επιτροπή έκρινε ότι συντρέχουν όλα τα στοιχεία που συνιστούν την έννοια της κρατικής ενίσχυσης. Αφού εξέτασε τις δυνατότητες που παρέχουν οι ισχύοντες κανόνες, η Επιτροπή δεν εντόπισε σαφή τρόπο θεμελίωσης της συμβατότητας του κοινοποιηθέντος μέτρου με την εσωτερική αγορά.

(35) Ειδικότερα, η Επιτροπή διατύπωσε σοβαρές επιφυλάξεις για τον χαρακτηρισμό υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος που επικαλέστηκε η Γαλλία για την αποστολή που ανατέθηκε στις εταιρείες υποδρομιών και, ως εκ τούτου, σχετικά με τη δυνατότητα εξομοίωσης της προβλεπόμενης ενίσχυσης με αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας και θεμελίωσης της συμβατότητας στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο κοινοτικό πλαίσιο για τις

κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας <sup>(16)</sup>.

(36) Επιπλέον, σε συνέχεια της προκαταρκτικής έρευνας της Επιτροπής, δεν αναδείχθηκε με σαφήνεια κανένα μέσο θεμελίωσης της συμβατότητας του μέτρου. Πράγματι, βάσει των πληροφοριών που διέθετε η Επιτροπή, η προβλεπόμενη ενίσχυση δεν φαινόταν να πληροί ούτε τις γενικές προϋποθέσεις συμβατότητας που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ ούτε τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπονται σε πράξεις, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα <sup>(17)</sup> ή οι γεωργικές κατευθυντήριες γραμμές <sup>(18)</sup>.

(37) Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του στενού συνδέσμου μεταξύ του μέτρου ενίσχυσης και της εισπραχίας του φόρου υπέρ τρίτων, έπρεπε να διασφαλιστεί επίσης η συμβατότητα του φόρου με άλλες αρχές της Συνθήκης, και η Επιτροπή διατηρούσε επιφυλάξεις σχετικά με τη συμβατότητα του φόρου υπέρ τρίτων προς την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που προβλέπεται στο άρθρο 56 της ΣΛΕΕ και προς την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ.

### 4. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

(38) Εν αναμονή της απόφασης της Επιτροπής, η Γαλλία θέσπισε ένα μεταβατικό μέτρο, στις 20 Οκτωβρίου 2010, με το οποίο εισπράττει τον φόρο του 8 % επί των υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, και μάλιστα αναδρομικά από τις 3 Αυγούστου 2010. Ωστόσο, τα έσοδα από τον εν λόγω

<sup>(16)</sup> Οι γαλλικές αρχές είχαν κοινοποιήσει το μέτρο βάσει του κοινοτικού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας, ΕΕ C 297 της 29.11.2005.

<sup>(17)</sup> Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, ΕΕ C 54 της 4.3.2006.

<sup>(18)</sup> Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας 2007-2013, ΕΕ C 319 της 27.12.2006.

φόρο δεν διατίθενται στις εταιρείες ιπποδρομιών, αλλά καταλογίζονται στον γενικό προϋπολογισμό του γαλλικού κράτους.

- (39) Παράλληλα με τη θέσπιση του εν λόγω μεταβατικού μέτρου, η Γαλλία μείωσε τη φορολογία του κοινού δικαίου στο σύνολο των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, τόσο «σκληρών» όσο και μέσω διαδικτύου. Ο συντελεστής του συγκεκριμένου φόρου μειώθηκε από 5,7 % σε 4,6 % επί των ποσών των στοιχημάτων.

## 5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

- (40) Με επιστολή της 18ης Ιανουαρίου 2011, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν τις παρατηρήσεις τους επί της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

### 5.1. Σχετικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (41) Οι γαλλικές αρχές δεν αμφισβητούν τον χαρακτηρισμό κρατικής ενίσχυσης, ο οποίος είναι σύμφωνος προς την κοινοποίησή τους, αλλά διερωτώνται ωστόσο σχετικά με τα ακόλουθα σημεία:

#### 5.1.1. Ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ των εταιρειών ιπποδρομιών

- (42) Οι γαλλικές αρχές δεν θεωρούν ότι το μέτρο μπορεί να παράσχει πλεονέκτημα στις εταιρείες ιπποδρομιών σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε προ του ανοίγματος της αγοράς ιπποδρομιακών διαδικτυακών στοιχημάτων στον ανταγωνισμό. Πράγματι, το μέτρο αφορά απλώς μια αναγκαία προσαρμογή στη νέα κατάσταση, όπου δεν υπάρχει ένας μόνον φορέας εκμετάλλευσης παιχνιδιών, αλλά περισσότεροι. Η υποχρέωση που βάραινε προηγουμένως τον PMU κατανέμεται απλώς σε όλους τους φορείς. Οι γαλλικές αρχές θεωρούν επίσης ότι το μέτρο δεν μπορεί να παράσχει πλεονέκτημα στον PMU, καθώς αυτός ο τελευταίος θα καταβάλλει το σύνολο του ποσού του φόρου στις εταιρείες ιπποδρομιών.

#### 5.1.2. Επίπτωση στον ανταγωνισμό και επηρεασμός των συναλλαγών

- (43) Οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι δεν θα υπάρξει δυνητική στρέβλωση του ανταγωνισμού στην αγορά ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, επειδή ο φόρος εφαρμόζεται ομοίωμα σε όλους τους φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών διαδικτυακών στοιχημάτων, και ότι δεν θα υπάρξει στρέβλωση του ανταγωνισμού στο επίπεδο της διοργάνωσης των ιπποδρομιών, επειδή οι εταιρείες ιπποδρομιών δεν ανταγωνίζονται η μία την άλλη, αλλά συνεργάζονται μεταξύ τους σε ευρωπαϊκό, ακόμη και παγκόσμιο, επίπεδο (για παράδειγμα, το πρόγραμμα των ιπποδρομιών βελτιστοποιείται για την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων).

### 5.2. Σχετικά με τον χαρακτηρισμό των δραστηριοτήτων των εταιρειών ιπποδρομιών ως υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος

- (44) Οι γαλλικές αρχές τόνισαν τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τον ορισμό και την οργάνωση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- (45) Το Δικαστήριο έκρινε επανειλημμένα ότι, όταν τα κράτη μέλη καθορίζουν τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος τις οποίες αναθέτουν σε ορισμένες επιχειρήσεις, μπο-

ρούν «να λαμβάνουν υπόψη στόχους της εθνικής τους πολιτικής»<sup>(19)</sup>.

- (46) Οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι η διοργάνωση των ιπποδρομιών από τις εταιρείες ιπποδρομιών συνεισφέρει πράγματι σε μια υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, η οποία συνίσταται στη βελτίωση των ιπποειδών, στην προώθηση της εκτροφής, στην εκπαίδευση στον τομέα των ιπποδρομιών και της εκτροφής αλόγων, καθώς και στην αγροτική ανάπτυξη.
- (47) Ο γάλλος νομοθέτης θέλησε να αποσαφηνίσει την ύπαρξη αποστολής δημόσιας υπηρεσίας στην οποία συνεισφέρουν οι εταιρείες ιπποδρομιών μέσω του νόμου της 12ης Μαΐου 2010. Στους κύριους στόχους της κρατικής πολιτικής για τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών, όπως αναφέρονται στο άρθρο 3 του εν λόγω νόμου, περιλαμβάνεται η «ισόρροπη και ισότιμη ανάπτυξη των διάφορων τύπων παιχνιδιών ώστε να αποφευχθεί κάθε οικονομική αποσταθεροποίηση των σχετικών τομέων. Στο άρθρο 65 αναφέρεται ότι οι εταιρείες ιπποδρομιών συμμετέχουν, ιδίως μέσω της διοργάνωσης των ιπποδρομιών, στη δημόσια υπηρεσία βελτίωσης των ιπποειδών και προώθησης της εκτροφής, στην κατάρτιση στον τομέα των ιπποδρομιών και της εκτροφής αλόγων, καθώς και στην αγροτική ανάπτυξη».
- (48) Η αποστολή ανταποκρίνεται στις κοινοτικές απαιτήσεις για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, επειδή είναι γενική και υποχρεωτική και απονέμεται με πράξη δημόσιας ισχύος με ειδικό χαρακτήρα σε σύγκριση με τις δραστηριότητες μιας κοινής ιδιωτικής επιχείρησης.
- (49) Η διάσταση του γενικού συμφέροντος της βελτίωσης των ιπποειδών αναγνωρίστηκε από την Επιτροπή ιδίως μέσω:
- της οδηγίας σχετικά με το εμπόριο ιπποειδών που προορίζονται για αγώνες<sup>(20)</sup>, στην οποία αναγνωρίζεται το συμφέρον «να εξασφαλισθεί μια ορθολογική εξέλιξη της παραγωγής των ιπποειδών» και να διευκολυνθούν «η διαφύλαξη, η προώθηση και η βελτίωση της εκτροφής»·
  - της θέσης που υιοθέτησε στην υπόθεση *Ladbroke* κατά Επιτροπής<sup>(21)</sup>, όπου η Επιτροπή θεώρησε ότι «η συνεισφορά στην ανάπτυξη και στην αύξηση της αποδοτικότητας του τομέα του αμοιβαίου στοιχήματος, προπάντων δε στη βελτίωση της ιππικής γενεάς, αποτελεί θεμελιώδες στόχο και συνάδει προς το συμφέρον της Κοινότητας».
- (50) Οι γαλλικές αρχές τόνισαν επίσης τη σημασία του ιππικού τομέα για την αγροτική ανάπτυξη, ιδίως μέσω των 250 ιπποδρομιών, καθώς και για τη διατήρηση ενός είδους πολιτιστικής κληρονομιάς.
- (51) Τέλος, οι γαλλικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι το *Conseil d'État* διαπίστωσε την ύπαρξη μιας τέτοιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος στη γνωμοδότησή του της 26ης Νοεμβρίου 2009<sup>(22)</sup>, παραπέμποντας τόσο στους στόχους που αναφέρονται στην προπαρατεθείσα οδηγία όσο και στους στόχους γενικού συμφέροντος, όπως είναι η προώθηση της εκτροφής και η αγροτική ανάπτυξη.

<sup>(19)</sup> Βλ. απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-67/96, *Albany*, Συλλογή 1999, σ. I-5751.

<sup>(20)</sup> Οδηγία 90/428/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με το εμπόριο ιπποειδών που προορίζονται για αγώνες και με τους όρους συμμετοχής στους αγώνες αυτούς.

<sup>(21)</sup> Βλ. απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1998, T-67/94, *Ladbroke* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II- 1, σκέψη 143.

<sup>(22)</sup> *Conseil d'État* αριθ. 383.270 – συνεδρίαση της Πέμπτης 26 Νοεμβρίου 2009.

(52) Εξάλλου, το Conseil d'État έκρινε ότι η προώθηση της εκτροφής σχετίζεται με τον χωροταξικό σχεδιασμό και την αγροτική ανάπτυξη, που μπορούν επίσης να θεωρηθούν στόχοι γενικού συμφέροντος. Οι ιπποδρομίες συνεισφέρουν στους εν λόγω στόχους, ιδίως λόγω του υψηλού αριθμού ιπποδρομιών στη Γαλλία.

### 5.3. Σχεντικά με τη συμβατότητα του μέτρου βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ

(53) Οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις συμβατότητας βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

(54) Οι γαλλικές αρχές θεωρούν, ειδικότερα, ότι η αντιστάθμιση για την εκτέλεση της δημόσιας αποστολής είναι αναγκαία (τα χρηματικά έπαθλα των ιπποδρομιών είναι, για παράδειγμα, οι μισθοί των αναβατών) και αναλογική. Πράγματι, ο συντελεστής του φόρου που διατίθεται στις εταιρείες ιπποδρομιών προσδιορίζεται επακριβώς βάσει του συνολικού κόστους των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας και του συνολικού ποσού των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, πράγμα που αποτρέπει οιαδήποτε υπερβολική αντιστάθμιση. Επιπλέον, στην κοινοποίηση προβλέπεται μηχανισμός ελέγχου της υπέρμετρης αντιστάθμισης.

### 5.4. Σχεντικά με τη συμβατότητα του μέτρου προς την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών

(55) Οι γαλλικές αρχές ισχυρίζονται ότι ο φόρος υπέρ τρίτων δεν περιέχει στοιχεία που εισάγουν διακρίσεις επειδή ωφελεί:

— καταρχάς, τις εταιρείες ιπποδρομιών και ιδίως εκείνες που απαρτίζουν τον PMU, τον εγκεκριμένο φορέα εκμετάλλευσης στοιχημάτων. Εξάλλου, οι εταιρείες αυτές δεν αντλούν κανένα όφελος από τον φόρο σε σχέση με άλλους φορείς εκμετάλλευσης, ούτε σε οικονομικό ούτε σε ανταγωνιστικό επίπεδο, καθώς τα έσοδα από τον φόρο θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνον για τη χρηματοδότηση της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που ανατέθηκαν σε αυτές από τις γαλλικές αρχές, χωρίς διακρίσεις ως προς την ιθαγένεια των συμμετεχόντων στις ιπποδρομίες·

— τελικώς, έμμεσα, όλους τους εγκεκριμένους φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων, ημεδαπούς ή αλλοδαπούς. Πράγματι, θα ωφεληθούν όλοι από τους θετικούς εξωγενείς παράγοντες της διοργάνωσης υψηλής ποιότητας και εξαιρετικά ελκυστικών ιπποδρομιών.

## 6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(56) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από οκτώ ενδιαφερομένους. Εξ αυτών, πέντε ήταν οργανώσεις, δύο ήταν μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών και ένας ενδιαφερόμενος θέλησε να παραμείνει ανώνυμος (βλ. αιτιολογική σκέψη (5)).

### 6.1. Παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων που τάσσονται υπέρ του κοινοποιηθέντος μέτρου

(57) Έξι από τους ενδιαφερομένους τάχθηκαν υπέρ του κοινοποιηθέντος μέτρου. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι δύο μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών, οι οποίες είναι σημαντικοί δικαιούχοι του μέτρου. Τα κύρια επιχειρήματα των ενδιαφερομένων που τάχθηκαν υπέρ του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι τα ακόλουθα:

#### 6.1.1. Σημασία του μέτρου για το μέλλον των ιπποδρομιών

(58) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι εξήγησαν ότι οι ιπποδρομίες σε ολόκληρη την Ευρώπη θα χρηματοδοτηθούν από τα έσοδα από τα στοιχήματα και, επομένως, εξαρτώνται πλήρως από τα εν λόγω έσοδα.

(59) Επομένως, υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της άμεσης απασχόλησης στον τομέα των ιπποδρομιών και των εσόδων που παράγουν τα ιπποδρομιακά στοιχήματα, τα οποία διοχετεύονται εκ νέου στον εν λόγω τομέα. Η πώση των εσόδων θα έχει συνέπειες στον κλάδο της εκτροφής και θα εμποδίσει τις ιπποδρομίες να εκπληρώσουν την αποστολή τους όσον αφορά τη βελτίωση των ιπποειδών και την προώθηση της εκτροφής τους.

(60) Επιπλέον, ο τομέας των ιπποδρομιών αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για την Ευρώπη και τα 250 ιπποδρόμια στη Γαλλία διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο λόγω της προσήλωσης των Γάλλων στην παράδοση των ιπποδρομιών και, επίσης, επειδή αρκετά ιπποδρόμια βρίσκονται σε μειονεκτούσες περιοχές της Γαλλίας.

(61) Είναι επίσης σημαντικό να προστατευθεί το σύστημα του αμοιβαίου στοιχήματος, το οποίο παρέχει τις μεγαλύτερες εγγυήσεις διαφάνειας και ακεραιότητας και το οποίο στοχεύει στη διασφάλιση δίκαιης απόδοσης για το άθλημα.

#### 6.1.2. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

(62) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι υποστήριξαν ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ για τους ακόλουθους λόγους:

(63) Δεν απονέμει οικονομικό πλεονέκτημα στις δικαιούχους εταιρείες ιπποδρομιών: τα έσοδα από τον φόρο, τα οποία αντιστοιχούν στο 8% των ποσών των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, είναι πολύ κατώτερα του κόστους που αντιπροσωπεύει για τις μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών η υλοποίηση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας<sup>(23)</sup>.

(64) Επιπλέον, το μέτρο δεν επηρεάζει τις συναλλαγές και δεν στρεβλώνει ούτε ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό, επειδή δεν υπάρχει πραγματικά αγορά ιπποδρομιών η οποία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μιας τέτοιας στρέβλωσης του ανταγωνισμού, αλλά απλώς αγορά ιπποδρομιακών στοιχημάτων.

(65) Ακόμη και αν η Επιτροπή ήθελε θεωρήσει ότι υπάρχει αγορά ιπποδρομιών, οι δικαιούχοι του μέτρου εταιρείες ιπποδρομιών δεν ανταγωνίζονται τις εταιρείες ιπποδρομιών άλλων κρατών μελών, καθώς οι εταιρείες ιπποδρομιών συντονίζουν τις δραστηριότητές τους σε ευρωπαϊκό, ακόμη και παγκόσμιο, επίπεδο, για την αποφυγή ενός τέτοιου ανταγωνισμού, διοργανώνοντας, για παράδειγμα, τις ιπποδρομίες τους σε διαφορετικές ημερομηνίες.

(66) Εξάλλου, εάν η Επιτροπή επεκτείνει την ανάλυσή της στην αγορά ιπποδρομιακών στοιχημάτων, δεδομένου ότι το μέτρο δεν εισάγει διακρίσεις μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης στοιχημάτων, δεν μπορεί να δημιουργεί στρέβλωση ούτε στην εν λόγω αγορά.

<sup>(23)</sup> Όπως ορίζονται στον νόμο του 1891 και στο διάταγμα αριθ. 2010-1314 της 2ας Νοεμβρίου 2010.

(67) Τέλος, ορισμένοι ενδιαφερόμενοι ισχυρίστηκαν επίσης ότι η δραστηριότητα των εταιρειών υποδρομιών είναι ως εκ της φύσεώς της τοπική και, επομένως, δεν μπορεί να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

**6.1.3. Ορισμός της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος**

(68) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι τόνισαν τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν τα κράτη μέλη στον ορισμό και στην οργάνωση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(69) Εξήγησαν επίσης ότι ο χαρακτηρισμός των δραστηριοτήτων των εταιρειών υποδρομιών ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος δικαιολογείται από την ιστορική, πολιτιστική και οικονομική διάσταση του ιππικού τομέα στη Γαλλία. Η διοργάνωση των υποδρομιών ανταποκρίνεται σε ένα ενδιαφέρον δημόσιας τάξης και στην επιλογή διατήρησης μιας πολιτιστικής και γενετικής κληρονομιάς καθώς και συγκεκριμένων τεχνονοσιών με γνώμονα τον χωροταξικό σχεδιασμό. Τέλος, η διοργάνωση των υποδρομιών έχει επίσης αθλητική διάσταση.

(70) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι ισχυρίστηκαν ότι οι υποδρομίες αποτελούν διαρθρωτικά ελλειμματική δραστηριότητα, η οποία στηρίζεται για την ύπαρξή της σε μη ανταποδοτική συμμετοχή των ιδιοκτητών, καθώς και σε ένα δίκτυο 6 000 εθελοντών. Επομένως, οι υποδρομίες δεν μπορούν να προσφέρονται με ικανοποιητικό τρόπο από την αγορά και, ως εκ τούτου, ο χαρακτηρισμός ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος των δραστηριοτήτων των εταιρειών υποδρομιών είναι δικαιολογημένος.

**6.1.4. Συμβατότητα βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ**

(71) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι υποστήριξαν ότι, εάν το μέτρο θεωρηθεί ότι συνιστά κρατική ενίσχυση, πρόκειται για ενίσχυση συμβατή προς τους κανόνες που ρυθμίζουν τη χρηματοδότηση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(72) Πράγματι, το σύνολο των μέσων των μητρικών εταιρειών υποδρομιών διατίθεται στην εκτέλεση διαρθρωτικά ελλειμματικών αποστολών δημόσιας υπηρεσίας, κάθε δε υπέρμετρη αντιστάθμιση η οποία μπορεί να τροφοδοτεί ανταγωνιστικές δραστηριότητες αποκλείεται εκ φύσεως. Εξάλλου, το ποσό που θα εισπραχθεί μέσω του φόρου είναι σχετικά οριακό σε σύγκριση με το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι εταιρείες υποδρομιών για την υλοποίηση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος που τους ανατίθεται.

**6.1.5. Συμβατότητα βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ**

(73) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι ισχυρίστηκαν ότι οι αποστολές που έχουν ανατεθεί στις εταιρείες υποδρομιών χρησιμεύουν στη στήριξη και στην ανάπτυξη της εκτροφής αλόγων, πράγμα που συνιστά έναν τομέα οικονομικής δραστηριότητας κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

(74) Χωρίς μακροπρόθεσμα βιώσιμο ιππικό τομέα, δεν θα μπορούσαν να διεξάγονται υποδρομίες. Επομένως, υφίσταται άμεση σύνδεση ανάμεσα στον φόρο και στη διοργάνωση των υποδρομιών. Στον βαθμό που όλα τα έξοδα των εταιρειών υποδρομιών συμβάλλουν στη διοργάνωση των υποδρομιών και ωφελούν, επομένως, όλους τους φορείς εκμε-

τάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων, είναι επίσης δυνατόν, σύμφωνα με τους εν λόγω ενδιαφερομένους, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης βασισμένης στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, να επικυρωθεί η χρηματοδότηση ενός τομέα μέσω φόρου υπέρ τρίτων για δραστηριότητες κοινού συμφέροντος. Σε μια τέτοια προσέγγιση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα έξοδα των εταιρειών υποδρομιών, πράγμα που δικαιολογεί τον συντελεστή του 8 % που προτείνουν οι γαλλικές αρχές για το κοινοποιηθέν μέτρο, όπως και τους προβλεπόμενους τρόπους αναθεώρησής του εν λόγω συντελεστή.

**6.1.6. Συμβατότητα του φόρου προς την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών**

(75) Ο φόρος, ο οποίος θα επιβληθεί χωρίς διακρίσεις σε όλους τους φορείς εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένου του PMU, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θίγει την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 της ΣΛΕΕ ούτε την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων η οποία προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ.

**6.2. Παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων που τάσσονται κατά του κοινοποιηθέντος μέτρου**

(76) Δύο από τους ενδιαφερομένους τάχθηκαν κατά του μέτρου, μία οργάνωση και μια οντότητα η οποία επιθυμεί να παραμείνει ανώνυμη. Τα κύρια επιχειρήματα των ενδιαφερομένων κατά του κοινοποιηθέντος μέτρου είναι τα ακόλουθα:

**6.2.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης**

(77) Οι ενδιαφερόμενοι υπογράμμισαν ότι στη συγγραφική υποχρεώσεων, η οποία προσαρτάται ως παράρτημα στο διάταγμα αριθ. 2010-1314 της 2ας Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας των εταιρειών υποδρομιών και τους όρους παρέμβασης των μητρικών εταιρειών υποδρομιών, αναφέρεται ότι οι εταιρείες υποδρομιών πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι γαλλικές υποδρομίες διατηρούν το ίδιο επίπεδο απήχησης με εκείνες που διοργανώνονται στα άλλα κράτη μέλη. Η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει την επίπτωση του μέτρου στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και το ενδεχόμενο στρέβλωσης του ανταγωνισμού στο επίπεδο αυτό.

(78) Καθώς ο PMU είναι όμιλος οικονομικών συμφερόντων, αποτελεί απλώς απόρροια των εταιρειών υποδρομιών οι οποίες είναι ταυτόχρονα φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων και διοργανωτές υποδρομιών. Η διάκριση μεταξύ των δύο αυτών δραστηριοτήτων είναι τεχνητή. Επομένως, ο επιβαλλόμενος φόρος ισοδυναμεί με υποχρέωση των φορέων εκμετάλλευσης στοιχημάτων μέσω του διαδικτύου να χρηματοδοτούν τον ανταγωνιστή τους, πράγμα που συνιστά προφανή στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων.

**6.2.2. Πρόδηλο σφάλμα εκτίμησης όσον αφορά τη νέα υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος**

(79) Κατά τους ενδιαφερομένους, οι γαλλικές αρχές διέπραξαν πρόδηλο σφάλμα χαρακτηρίζοντας τις δραστηριότητες των εταιρειών υποδρομιών ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(80) Ειδικότερα, δεν διενεργήθηκε κανένας εθνικός διάλογος πριν από τη δημιουργία της συγκεκριμένης υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, ούτε το Conseil d'État αιτιολόγησε συγκεκριμένα την αναγκαιότητα δημιουργίας μιας τέτοιας υπηρεσίας.



(81) Αντιθέτως, το Conseil d'État έκρινε επίσημα κατ' επανάληψη στο παρελθόν ότι η διοργάνωση ιπποδρομιών δεν αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος <sup>(24)</sup> και, γενικότερα, η Γαλλία επέλεξε εδώ και περισσότερα από εκατό χρόνια μια δομή του τομέα των ιπποδρομιών η οποία στερείται κάθε διάστασης δημόσιας υπηρεσίας.

(82) Κατά τους ενδιαφερομένους, στόχος του ανοίγματος της αγοράς παιχνιδιών μέσω διαδικτύου ήταν να συνδυαστεί μια αρκετά αντιφατική επεκτατική εμπορική πολιτική του PMU με την έννοια του δημόσιου συμφέροντος και της δημόσιας υπηρεσίας επιτρέποντας, ειδικότερα, στον PMU να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητές του προς τα αθλητικά στοιχήματα και το πόκερ μέσω διαδικτύου.

### 6.2.3. Αναγκαιότητα του μέτρου

(83) Οι ενδιαφερόμενοι διατύπωσαν επιφυλάξεις όσον αφορά τον κίνδυνο -τον οποίο επικαλέστηκαν οι γαλλικές αρχές για να δικαιολογήσουν το μέτρο- μείωσης των εσόδων του PMU, ο οποίος μπορεί να προκληθεί είτε από τον ανταγωνισμό άλλων φορέων εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων είτε από «κανιβαλισμό» των ιπποδρομιακών στοιχημάτων από τα αθλητικά στοιχήματα.

(84) Θεωρούν, πράγματι, ότι ο κίνδυνος αυτός δεν είναι σημαντικός, επειδή:

— το 2010, ο διαδικτυακός κύκλος εργασιών του PMU αυξήθηκε συνολικά κατά 39 % και κατά 10 % για τα ιπποδρομιακά στοιχήματα μέσω διαδικτύου. Χάρη στο άνοιγμα στον ανταγωνισμό, ο PMU μπόρεσε να ασκήσει δραστηριότητες πόκερ μέσω διαδικτύου και αθλητικών στοιχημάτων, επεκτείνοντας έτσι την πελατειακή του βάση. Τα κέρδη του αυξήθηκαν το 2010 κατά 18 %.

— σύμφωνα με τη γαλλική αρχή ανταγωνισμού, ο PMU κυριαρχεί στη διαδικτυακή αγορά ιπποδρομιακών στοιχημάτων με μερίδιο 85 % της αγοράς και κατέχει σε μεγάλο βαθμό δεσπόζουσα θέση, εάν ληφθεί υπόψη το μονοπώλιο των «σκληρών» στοιχημάτων. Κατέχει επίσης ηγετική θέση, εάν ληφθούν υπόψη τα αθλητικά στοιχήματα, με μερίδιο αγοράς το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 40 % και 55 %.

— δεν υπάρχει υποκαταστασιμότητα μεταξύ αθλητικών στοιχημάτων και ιπποδρομιακών στοιχημάτων, καθώς η απαιτούμενη εμπειρογνομosύνη, οι κατηγορίες ηλικιών και εισοδημάτων των παικτών, αλλά και η προσφορά στοιχημάτων από τους φορείς εκμετάλλευσης διαφέρουν σημαντικά.

(85) Επιπλέον, η αναγκαιότητα του μέτρου δεν είναι αποδεδειγμένη, καθώς το μονοπώλιο των «σκληρών» στοιχημάτων του PMU του επιτρέπει:

— να προσφέρει στους στοιχηματίζοντες ένα ποσοστό αναδιανομής των ποσών των στοιχημάτων, μέσω των κερδών των παικτών, υψηλότερο από εκείνο που μπορούν να προσφέρουν οι φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων μέσω διαδικτύου.

— να αξιοποιεί το δίκτυό του, το οποίο περιλαμβάνει 10 000 σημεία πώλησης, όπως επίσης και τα έσοδα τα οποία παράγει το εν λόγω δίκτυο για τη χρηματοδότηση και την προώθηση των δραστηριοτήτων του μέσω διαδικτύου.

### 6.2.4. Επίπεδο του φόρου υπέρ τρίτων και υπολογισμός των προς χρηματοδότηση δαπανών

(86) Οι ενδιαφερόμενοι υποστήριξαν ότι, στον βαθμό που οι γαλλικές αρχές δεν υπέβαλαν σαφή προϋπολογισμό των προς χρηματοδότηση δαπανών, ο επιβαλλόμενος φόρος δεν αποσκοπεί στην κάλυψη των εξόδων της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας. Επιπλέον, ο φόρος θα χρηματοδοτήσει δραστηριότητες οι οποίες δεν θα ωφελήσουν άμεσα τους διοργανωτές ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου.

(87) Ακόμη και αν η θέσπιση ενός τέτοιου φόρου μπορεί να είναι δικαιολογημένη, ο συντελεστής του 8 % που προτείνουν οι γαλλικές αρχές είναι δυσανάλογος σε σύγκριση με τη στοιχηματική εισφορά την οποία καταβάλλουν οι φορείς εκμετάλλευσης αθλητικών στοιχημάτων στις αθλητικές ομοσπονδίες, η οποία είναι της τάξης του 1 % των στοιχημάτων.

### 6.2.5. Διάκριση λόγω της προέλευσης των αλόγων

(88) Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι υπογράμμισαν ότι, από τις πριμοδοτήσεις και τις επιδοτήσεις που διανέμει ο PMU, ορισμένες πριμοδοτήσεις οι οποίες χορηγούνται στους εκτροφείς αφορούν μόνον άλογα τα οποία γεννήθηκαν στη Γαλλία. Μια τέτοια κατάσταση παραβιάζει την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ.

### 6.2.6. Πρόσθετα μέτρα

(89) Ένας ενδιαφερόμενος ανέφερε άλλα μέτρα από τα οποία επωφελείται ο PMU:

— το μεταβατικό μέτρο της εισπραξης του φόρου του 8 % επί των ποσών των στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, σε συνδυασμό με τη μείωση του συντελεστή του φόρου στο σύνολο των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, «σκληρών» και μέσω διαδικτύου, ευνοεί τον PMU και ισοδυναμεί με παράκαμψη των συνεπειών της απόφασης κίνησης της διαδικασίας που εξέδωσε η Επιτροπή. Πράγματι, ενώ οι φορείς εκμετάλλευσης που λειτουργούν μέσω διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένου του PMU όσον αφορά τις δραστηριότητές του μέσω διαδικτύου, καταβάλλουν τον φόρο του 8 %, ο PMU δεν τον καταβάλλει για τις δραστηριότητές του στα σκληρά στοιχήματα. Επιπλέον, ο PMU ωφελείται από τη μείωση του συντελεστή του φόρου περισσότερο από τους άλλους φορείς εκμετάλλευσης κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα, λόγω του όγκου της δραστηριότητάς του που αφορά τη διοργάνωση «σκληρών» στοιχημάτων.

— Ο PMU και οι εταιρείες ιπποδρομιών απαλλάσσονται από φόρους επί των κερδών.

— η γαλλική αρχή ανταγωνισμού επεσήμανε αρκετές πρακτικές του PMU οι οποίες ενδέχεται να συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης <sup>(25)</sup>. Πρόκειται, μεταξύ άλλων,

<sup>(24)</sup> Για παράδειγμα: κρίση του Conseil d'État στη διαφορά αριθ. 141204, 9 Φεβρουαρίου 1979: «Προκύπτει τόσο από τις διατάξεις του νόμου της 2ας Ιουνίου 1891 όσο και από την εφαρμοστέα νομοθεσία στο αμοιβαίο στοιχείο ότι οι εταιρείες ιπποδρομιών, στον βαθμό που είναι επιφορτισμένες να διοργανώνουν τις ιπποδρομίες και το αμοιβαίο στοιχείο, δεν έχουν αναλάβει αποστολή δημόσιας υπηρεσίας και έχουν χαρακτήρα νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τα οποία υπόκεινται στον έλεγχο της δημόσιας εξουσίας».

<sup>(25)</sup> Γνωμοδότηση της 20ής Ιανουαρίου 2011 της γαλλικής αρχής ανταγωνισμού σχετικά με τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου.

για τη χρήση από τον PMU του ίδιου σήματος (του σήματος PMU) για τις μονοπωλιακές και τις ανταγωνιστικές του δραστηριότητες, τη χρήση ορισμένων γενικών λέξεων (tierscé, trio κ.λπ.) για τον προσδιορισμό ορισμένων τύπων στοιχημάτων, καθώς και τη διάθεση της κάρτας PMU, η οποία επιτρέπει τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους πελάτες των «σκληρών» στοιχημάτων. Τα εν λόγω δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια για την προσέλκυση πελατών στα στοιχήματα μέσω διαδικτύου.

- (90) Πρέπει να σημειωθεί ότι η παρούσα απόφαση αφορά μόνον τη συμβατότητα του κοινοποιηθέντος από τη Γαλλία μέτρου υπέρ των εταιρειών ιπποδρομιών. Δεν προδικάζει κατ' ουδένα τρόπο μια μελλοντική θέση της Επιτροπής επί των πρόσθετων αιτιάσεων που αναφέρονται ανωτέρω στην αιτιολογική σκέψη (89).

## 7. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (91) Η Γαλλία υπέβαλε τα σχόλιά της επί των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων στις 4 Απριλίου 2011. Με τα σχόλιά τους, οι γαλλικές αρχές παραπέμπουν ως επί το πλείστον στις παρατηρήσεις που διαβίβασαν στις 18 Ιανουαρίου 2011.
- (92) Εξάλλου, οι γαλλικές αρχές τόνισαν τα ακόλουθα σημεία:
- Ο PMU απώλεσε περίπου 15 % του μεριδίου αγοράς του στο διαδίκτυο το 2010, πράγμα που αποδεικνύει ότι ο κίνδυνος απώλειας εσόδων για τον ιππικό τομέα είναι υπαρκτός·
  - η γνωμοδότηση της αρχής ανταγωνισμού δεν έχει καμία σχέση με την παρούσα υπόθεση·
  - η πολιτική της Γαλλίας όσον αφορά τα τυχερά παιχνίδια έχει κυρίως στόχους κοινωνικής φύσης και δημόσιας φύσης και όχι οικονομικούς ή εμπορικούς στόχους.

## 8. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

- (93) Στις 29 Απριλίου 2013, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή τροποποίηση της αρχικής τους κοινοποίησης. Οι γαλλικές αρχές πρόβλεπον ότι η νομοθετική ρύθμιση, η οποία θεσπίζεται με την εν λόγω τροποποιημένη κοινοποίηση, μπορεί να τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2014, με την επιφύλαξη της προηγούμενης έγκρισης της Επιτροπής.
- (94) Οι γαλλικές αρχές δεσμεύτηκαν επίσης να υποβάλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της νέας νομοθετικής ρύθμισης δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος των εν λόγω μέτρων, η οποία προβλέπεται για την 1η Ιανουαρίου 2014.

## 8.1. Περιγραφή της νέας νομοθετικής ρύθμισης

- (95) Οι γαλλικές αρχές δεν παρουσιάζουν πλέον το μέτρο της χρηματοδότησης των ιπποδρομιών ως αντιστάθμιση δημόσιας υπηρεσίας η οποία ανατίθεται στις εταιρείες ιπποδρομιών. Ως εκ τούτου, η τροποποιημένη κοινοποίηση καθιστά άνευ αντικειμένου τις επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή σχετικά με τον χαρακτηρισμό των δραστηριοτήτων των εταιρειών ιπποδρομιών ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, καθώς και σχετικά με τη δυνατότητα έγκρισης του μέτρου βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.
- (96) Η νέα νομοθετική ρύθμιση παρουσιάζεται ως ενίσχυση σε έναν οικονομικό τομέα, εν προκειμένω τον ιππικό τομέα, θεμελιωμένη στη βάση του κοινού συμφέροντος του PMU και των ανταγωνιστών φορέων εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου για τη διοργάνωση των ιπποδρομιών στις οποίες διεξάγεται ο στοιχηματισμός.
- (97) Ως εκ τούτου, το επίπεδο του φόρου που θα εισπράττεται από όλους τους φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών διαδικτυακών στοιχημάτων υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη μόνον την αντιστάθμιση των εξόδων που συνδέονται με τη διοργάνωση των ιπποδρομιών οι οποίες, με τη σειρά τους, είναι επωφελείς για όλους τους φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου (στο εξής, τα έξοδα κοινού συμφέροντος).
- (98) Σε σύγκριση με το μέτρο που προβλέπεται στην αρχική κοινοποίηση, η νέα νομοθετική ρύθμιση μειώνει το επίπεδο των εξόδων τα οποία πρέπει να χρηματοδοτηθούν από τα έσοδα που θα προκύψουν από τον φόρο υπέρ τρίτων. Πράγματι, οι γαλλικές αρχές υπολόγισαν ότι ο συντελεστής του φόρου δεν θα υπερβαίνει το 5,6 % (υπολογισμένος για το 2012 βάσει των οικονομικών στοιχείων του έτους 2010), ενώ βάσει της νομοθετικής ρύθμισης που προβλεπόταν στην αρχική κοινοποίηση θα μπορούσε να ανέρχεται σε 8 % (βλ. αιτιολογική σκέψη (113)).

## 8.2. Ιπποδρομίες «premium» και ιπποδρομίες μη «premium»

- (99) Για τον καθορισμό των εξόδων κοινού συμφέροντος (βλ. αιτιολογική σκέψη (97)), οι γαλλικές αρχές διακρίνουν μεταξύ ιπποδρομιών «premium» (στις οποίες επιτρέπονται τα στοιχήματα<sup>(26)</sup>) και ιπποδρομιών μη «premium» (στις οποίες δεν επιτρέπονται τα στοιχήματα).
- (100) Στον βαθμό που τα στοιχήματα επιτρέπονται μόνον στις ιπποδρομίες «premium», και ειδικότερα στοιχήματα μέσω διαδικτύου, οι γαλλικές αρχές θεωρούν λογικό να εξομοιωθούν τα έξοδα κοινού συμφέροντος με τα έξοδα που σχετίζονται με τη διοργάνωση των ιπποδρομιών «premium».
- (101) Οι γαλλικές αρχές χρησιμοποιούν το ποσοστό των αλόγων που μετέχουν σε ιπποδρομίες «premium» για την κατανομή ορισμένων πάγιων εξόδων των μητρικών εταιρειών ιπποδρομιών μεταξύ ιπποδρομιών «premium» και ιπποδρομιών μη «premium». Η κατανομή για κάθε μητρική εταιρεία ιπποδρομιών παρατίθεται στον πίνακα 2 κατωτέρω:

<sup>(26)</sup> Στις ιπποδρομίες «premium» διεξάγονται στοιχήματα μέσω διαδικτύου, αλλά και «σκληρά» στοιχήματα μέσω του δικτύου των σημείων πώλησης του PMU.

Πίνακας 2

**Αριθμός αλόγων στην εκκίνηση ιπποδρομιών «premium» και μη «premium»**

	Cheval français (ιπποδρομίες τροχασιού)	France Galop (επίπεδες ιππο- δρομίες και ιπποδρομίες μετ' εμποδίων)
Σύνολο αλόγων στην εκκίνηση	150 822	77 304
Σύνολο αλόγων στην εκκίνηση σε ιπποδρομίες «premium»	58 112 (38,5 %)	48 027 (62 %)
Σύνολο αλόγων στην εκκίνηση σε ιπποδρομίες μη «premium»	92 170 (61,5 %)	29 277 (38 %)

**8.3. Προσδιορισμός των εξόδων κοινού συμφέροντος και υπολογισμός του φορολογικού συντελεστή****8.3.1. Προσδιορισμός των εξόδων κοινού συμφέροντος**

- (102) Τα έξοδα κοινού συμφέροντος που προσδιόρισαν οι γαλλικές αρχές στη βάση των οικονομικών στοιχείων του 2010 παρουσιάζονται στη συνέχεια ανά κατηγορία εξόδων:

**8.3.2. Ενθαρρύνσεις**

- (103) Οι ενθαρρύνσεις (493 εκατομμύρια ευρώ το 2010) συνίστανται στη διανομή από τις μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών πριμοδοτήσεων και επιδοτήσεων οφειλόμενων στους εκτροφείς, στους ιδιοκτήτες και στους αναβάτες με βάση τα άλογα που τοποθετούν στις ιπποδρομίες οι εταιρείες ιπποδρομιών. Οι γαλλικές αρχές προτείνουν την ενσωμάτωση των ενθαρρύνσεων -που αντιστοιχούν στις ιπποδρομίες «premium»- στα έξοδα κοινού συμφέροντος. Προτείνουν επίσης τον αποκλεισμό των πριμοδοτήσεων οι οποίες καταβάλλονται στους ιδιοκτήτες αλόγων που μετέχουν στις επίπεδες ιπποδρομίες και οι οποίες προορίζονται για άλογα που γεννήθηκαν ή εκτράφηκαν στη Γαλλία, απαντώντας στις επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή σχετικά με τη συμβατότητα του φόρου προς τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών, εάν οι επιδοτήσεις που προορίζονται για τα άλογα που γεννήθηκαν ή εκτράφηκαν στη Γαλλία χρηματοδοτούνταν από τον φόρο υπέρ τρίτων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (151)-(156)). Ως εκ τούτου, τελικά, οι γαλλικές αρχές προτείνουν στη συγκεκριμένη κατηγορία τη διατήρηση 321 εκατομμυρίων ευρώ για έξοδα κοινού συμφέροντος (ήτοι περίπου 65% του συνόλου των ενθαρρύνσεων που χορηγούν οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών).

**8.3.3. Έξοδα διοργάνωσης τα οποία αναλαμβάνουν οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών**

- (104) Τα έξοδα διοργάνωσης που αναλαμβάνουν οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών [...] (\*) ευρώ το 2010 περιλαμβάνουν τα έξοδα λειτουργίας της έδρας τους, τα έξοδα προσωπικού και εμπορικής προώθησης, τα έξοδα λειτουργίας και τα έξοδα προσωπικού των ιπποδρομιών τους, καθώς και τα έξοδα απόσβεσης που σχετίζονται με τη συντήρηση και την κατασκευή ιπποδρομιών.

- (105) Οι γαλλικές αρχές ενσωματώνουν τα ως άνω έξοδα στον υπολογισμό των εξόδων κοινού συμφέροντος μόνον εάν μπορούν να καταλογιστούν στη διοργάνωση ιπποδρομιών «premium». Ορισμένα έξοδα, τα οποία ως εκ της φύσεώς τους, ωφελούν μόνον τις εταιρείες ιπποδρομιών (έξοδα εμπορικής προώθησης) αποκλείονται πλήρως, άλλα, όπως τα έξοδα έδρας, αποτελούν αντικείμενο κατανομής βάσει του ποσοστού των αλόγων στην εκκίνηση σε ιπποδρομίες «premium». Τελικώς, οι γαλλικές αρχές παρακρατούν [...] ευρώ (ήτοι περίπου [...] % του συνόλου των εξόδων διοργάνωσης τα οποία αναλαμβάνουν οι μητρικές εταιρείες) για έξοδα κοινού συμφέροντος στη συγκεκριμένη κατηγορία.

**8.3.4. Έξοδα διοργάνωσης τα οποία αναλαμβάνουν οι επαρχιακές εταιρείες ιπποδρομιών**

- (106) Το σύνολο των επιβαρύνσεων που ανέλαβαν οι 230 επαρχιακές εταιρείες ιπποδρομιών για τη διοργάνωση των ιπποδρομιών ανήλθε σε [...] ευρώ το 2010. Οι γαλλικές αρχές περιλαμβάνουν στα έξοδα κοινού συμφέροντος μόνον [...] ευρώ (ήτοι περίπου [...] του συνόλου των εξόδων διοργάνωσης τα οποία αναλαμβάνουν οι επαρχιακές εταιρείες ιπποδρομιών), τα οποία αφορούν τα έξοδα που σχετίζονται με τις ιπποδρομίες «premium» που διοργανώνουν 49 επαρχιακές εταιρείες ιπποδρομιών.

**8.3.5. Έξοδα λήψης και μετάδοσης εικόνων από τις ιπποδρομίες**

- (107) Οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών χρηματοδοτούν την απευθείας λήψη και μετάδοση εικόνων από τις ιπποδρομίες «premium», τις οποίες θέτουν στη διάθεση των φορέων εκμετάλλευσης παιχνιδιών μέσω διαδικτύου. Οι εικόνες αυτές επιτρέπουν ειδικότερα τον έλεγχο των αποτελεσμάτων των αγώνων κατά τον τερματισμό. Οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι οι συγκεκριμένες εικόνες, οι οποίες αφορούν μόνον τις ιπποδρομίες «premium», ωφελούν το σύνολο των φορέων εκμετάλλευσης παιχνιδιών μέσω διαδικτύου. Πράγματι, χωρίς αυτές, τα στοιχήματα θα μειώνονταν σημαντικά. Επομένως, οι γαλλικές αρχές ενσωματώνουν το συνολικό κόστος της λήψης και μετάδοσης εικόνων από τις ιπποδρομίες «premium» στον υπολογισμό των εξόδων κοινού συμφέροντος, ήτοι [...] ευρώ το 2010.

- (108) Αντιθέτως, άλλα έξοδα προώθησης του ιππικού τομέα, ιδίως από τους τηλεοπτικούς σταθμούς, δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα κοινού συμφέροντος (27). Πρέπει να σημειωθεί ότι τα έξοδα που σχετίζονται με τη λήψη και τη μετάδοση των εικόνων ιπποδρομιών δεν περιλαμβάνονταν στα αρχικώς κοινοποιηθέντα έξοδα δημόσιας υπηρεσίας.

**8.3.6. Καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης (ντόπινγκ)**

- (109) Η καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης, η οποία αφορά τις ιπποδρομίες «premium», αποτελεί βασικό στοιχείο για τη διοργάνωση ποιοτικών ιπποδρομιών και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των ιπποδρομιακών στοιχημάτων. Επομένως, οι γαλλικές αρχές περιλαμβάνουν το σύνολο των εν λόγω εξόδων, ήτοι [...] ευρώ το 2010, στο πεδίο των εξόδων κοινού συμφέροντος.

(\*) Επιχειρηματικό απόρρητο

(27) Ειδικότερα, τα έξοδα που σχετίζονται με την εκπομπή με τίτλο «la minute hippique» στον σταθμό France 3.

## 8.3.7. Κατάρτιση και κοινωνική δράση

- (110) Το σύνολο των εξόδων κατάρτισης του υψηλά εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που προορίζεται να εργαστεί στον χώρο των υποδομών (οδηγοί, αναβάτες, ιπποκόμοι κ.λπ.) ανήλθε σε [...] ευρώ το 2010. Οι γαλλικές αρχές περιλαμβάνουν [...] ευρώ στα έξοδα κοινού συμφέροντος, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο μερίδιο των υποδομών «premium».

## 8.3.8. Έσοδα των εταιρειών υποδομών

- (111) Τα ίδια έσοδα των εταιρειών υποδομών (για παράδειγμα, εισιτήρια θεατών), τα οποία σχετίζονται με τη διοργάνωση των υποδομών ([...] ευρώ), αφαιρούνται από τα έξοδα κοινού συμφέροντος.

## 8.3.9. Υπολογισμός του μέγιστου συντελεστή του φόρου

- (112) Η νέα νομοθετική ρύθμιση προβλέπει ότι ο μέγιστος συντελεστής του φόρου για ένα έτος N υπολογίζεται διαιρώντας τα έξοδα κοινού συμφέροντος για το έτος N-2 διά του συνόλου των ποσών των υποδομιακών στοιχημάτων, επιγραμμικών και «σκληρών», για το έτος N-2.

$$\text{Φόρος (μέγ.)} = \frac{\text{Έξοδα κοινού συμφέροντος (έτος N - 2)^{(28)}}{\text{Ποσά υποδομιακών στοιχημάτων (έτος N - 2)}}$$

- (113) Εφαρμοζόμενος στο 2012, βάσει των οικονομικών στοιχείων του 2010 (βλ. πίνακα 3 κατωτέρω), ο υπολογισμός αυτός καταλήγει σε μέγιστο συντελεστή 5,6 %, καθώς λαμβάνει υπόψη συνολικά έξοδα κοινού συμφέροντος ύψους 519 εκατομμυρίων ευρώ. Η προβλεπόμενη στην αρχική κοινοποίηση νομοθετική ρύθμιση κατέληγε σε συντελεστή 8 %, υπολογισμένο βάσει συνολικών εξόδων 747 εκατομμυρίων ευρώ.

Πίνακας 3

## Υπολογισμός του φορολογικού συντελεστή για το έτος 2012

	Έξοδα κοινού συμφέροντος (2010) (σε [...] ευρώ)	Κοινοποιηθέντα έξοδα της δημόσιας υπηρεσίας (2010) (σε [...] ευρώ)
Ενθαρρύνσεις	[...]	[...]
Έξοδα διοργάνωσης των μητρικών εταιρειών	[...]	[...]
Έξοδα διοργάνωσης των επαρχιακών εταιρειών	[...]	[...]
Λήψη και μετάδοση εικόνων από τις υποδρομίες	[...]	[...] (*)
Καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης	[...]	[...]
Κατάρτιση και κοινωνική δράση	[...]	[...]
(α) Σύνολο εξόδων	[...]	[...]
(β) Ίδια έσοδα των μητρικών εταιρειών		[...]
(γ = α - β) Καθαρά έξοδα προς χρηματοδότηση	<b>519</b>	<b>747</b>
(δ) Σύνολο ποσών υποδομιακών στοιχημάτων, «σκληρών» και επιγραμμικών		<b>9 286</b>
(ε = γ/δ) Αντίστοιχο επίπεδο φόρου	<b>5,6 %</b>	<b>8 %</b>

(\*) Τα έξοδα λήψης και αναμετάδοσης εικόνων από τις υποδρομίες δεν περιλαμβάνονταν στον υπολογισμό των αρχικά κοινοποιηθέντων εξόδων δημόσιας υπηρεσίας.

## 9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

- (114) Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη (90), η παρούσα απόφαση περιορίζεται στην εξέταση της συμβατότητας του μέτρου -που κοινοποίησε η Γαλλία υπέρ των εταιρειών υποδομών- με την εσωτερική αγορά. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (90), δεν προδικάζει κατ' ουδένα τρόπο τη μελλοντική θέση της Επιτροπής σχετικά με τα ενδεχόμενα πρόσθετα μέτρα υπέρ του PMU ή των εταιρειών υποδομών που καταγγέλλουν ορισμένοι ενδιαφερόμενοι και που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη (89).

<sup>(28)</sup> Έτος αναφοράς είναι το έτος N-2 για λόγους διαθεσιμότητας των οικονομικών στοιχείων που απαιτούνται για τον υπολογισμό του φορολογικού συντελεστή.

### 9.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ

- (115) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση<sup>(29)</sup> κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Οι γαλλικές αρχές δεν αμφισβήτησαν ποτέ το συγκεκριμένο συμπέρασμα ούτε και τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης μετά την τροποποίηση της κοινοποίησης της 29ης Απριλίου 2013.
- (116) Παρ' όλα αυτά, τα στοιχεία που δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης παρουσιάζονται στη συνέχεια, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις παρατηρήσεις ορισμένων ενδιαφερομένων.

#### 9.1.1. Κρατικοί πόροι

- (117) Σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έννοια των κρατικών πόρων, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, περιλαμβάνει όλα τα χρηματικά ποσά τα οποία οι δημόσιες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν προς υποστήριξη των οικονομικών παραγόντων, χωρίς να ασκεί επιρροή το ότι τα μέσα αυτά ανήκουν ή όχι διαρκώς στην περιουσία των εν λόγω δημόσιων αρχών. Κατά συνέπεια, έστω και αν τα ποσά που αντιστοιχούν στο επίδικο μέτρο δεν είναι διαρκώς στην κατοχή των δημόσιων αρχών, το γεγονός ότι παραμένουν διαρκώς υπό δημόσιο έλεγχο και, συνεπώς, στη διάθεση των αρμόδιων εθνικών αρχών αρκεί για να χαρακτηρισθούν ως κρατικοί πόροι<sup>(30)</sup>. Ομοίως, ο αρχικά ιδιωτικός χαρακτήρας των πόρων δεν εμποδίζει να θεωρηθούν κρατικοί πόροι, κατά την έννοια της ως άνω διάταξης<sup>(31)</sup>.

- (118) Σύμφωνα με τη νομολογία, το γεγονός και μόνο ότι ένα σύστημα επιδοτήσεων υπέρ ορισμένων επιχειρηματιών ενός συγκεκριμένου τομέα χρηματοδοτείται, εν όλω ή εν μέρει, από εισφορές που επιβάλλει η δημόσια αρχή και εισπράττονται από τους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες δεν αρκεί για να εξαλείψει από το σύστημα αυτό τον χαρακτήρα των κρατικών ενισχύσεων<sup>(32)</sup>.

- (119) Εν προκειμένω, ο φόρος επί των υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου επιβάλλεται αναγκαστικά από την εθνική νομοθεσία (νόμος της 12ης Μαΐου 2010) και διατίθεται μέσω της ίδιας νομοθεσίας στις εταιρείες υποδρομιών, οι οποίες είναι οι δικαιούχοι του μέτρου. Επομένως, χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους.

#### 9.1.2. Πλεονέκτημα

- (120) Το κοινοποιηθέν μέτρο -το οποίο διαθέτει τα έσοδα από τον φόρο υπέρ τρίτων που εισπράττεται επί των υποδρομιακών

στοιχημάτων μέσω διαδικτύου για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων οι οποίες, επί του παρόντος, χρηματοδοτούνται από τα ίδια έσοδα των εταιρειών υποδρομιών- απονέμει καταρχήν ένα οικονομικό πλεονέκτημα στις εταιρείες των υποδρομιών. Πράγματι, οι τρέχουσες δραστηριότητες των εταιρειών υποδρομιών, όπως η διοργάνωση υποδρομιών, χρηματοδοτούνται έτσι εν μέρει από κρατικούς πόρους.

- (121) Επιπλέον, οι εταιρείες υποδρομιών είναι εκ των πραγμάτων επίσης φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων μέσω διαδικτύου λόγω της ιδιότητάς τους ως εταιρών του PMU. Λόγω του καθεστώτος του ως ομίλου οικονομικών συμφερόντων, ο PMU έχει διαφανή δομή. Ως εκ τούτου, τα έσοδα που προκύπτουν για τον PMU από τη δραστηριότητα λήψης υποδρομιακών στοιχημάτων μεταβιβάζονται στις εταιρείες υποδρομιών, οι οποίες χρηματοδοτούν ταυτόχρονα την ανάπτυξη του PMU και τη διοργάνωση των υποδρομιών από τα έσοδα που παράγουν τα υποδρομιακά στοιχήματα. Εξάλλου, μόνον οι εν λόγω εταιρείες υποδρομιών μπορούν να πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του PMU, όποτε είναι απαραίτητο.

- (122) Επομένως, το μέτρο που αποσκοπεί να εξασφαλίσει στις εταιρείες υποδρομιών ένα ορισμένο επίπεδο εσόδων, σε περίπτωση ενδεχόμενης μείωσης της δραστηριότητας του PMU λόγω του ανοίγματος της αγοράς υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου στον ανταγωνισμό, έχει ως έμμεση συνέπεια να τους επιτρέπει να προστατεύουν και να ενισχύουν τη θέση του PMU στην ίδια αγορά.

#### 9.1.3. Επιλεκτικότητα

- (123) Στον βαθμό που το προϊόν του φόρου υπέρ τρίτων που εισπράττεται από τους φορείς εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου μεταβιβάζεται κατά κύριο λόγο στις εταιρείες υποδρομιών που είναι μέλη του PMU, το μέτρο είναι σαφώς επιλεκτικό.

#### 9.1.4. Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επηρεασμός των συναλλαγών

- (124) Ο επηρεασμός των συναλλαγών και η στρέβλωση του ανταγωνισμού πρέπει να αξιολογηθούν όσον αφορά τη δραστηριότητα διοργάνωσης των υποδρομιών αλλά και τη δραστηριότητα λήψης στοιχημάτων.

- (125) Η Επιτροπή εκτίμησε στην ανακοίνωση 97/C 163/03 σχετικά με τις εικαζόμενες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στις εταιρείες υποδρομιών και στον PMU<sup>(33)</sup> ότι υπάρχει κοινοτική αγορά υποδρομιακών στοιχημάτων, ότι η συγκέντρωση υποδρομιακών στοιχημάτων αποτελεί αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών και ότι οι επιχειρήσεις που αποδέχονται τα εν λόγω στοιχήματα ανταγωνίζονται μεταξύ τους.

- (126) Ο φόρος ο οποίος θα ωφελήσει μόνον τις εταιρείες υποδρομιών που έχει εγκρίνει το γαλλικό υπουργείο Γεωργίας μπορεί εκ φύσεως να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό στην αγορά φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων και διοργάνωσης υποδρομιών στην οποία ανήκουν και δραστηριοποιούνται οι εταιρείες υποδρομιών.

<sup>(29)</sup> Βλ. αιτιολογική σκέψη 79 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

<sup>(30)</sup> Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2000, Γαλλία κατά Ladbroke Racing και Επιτροπής, C-83/98 P, Συλλογή 2000, σ. I-3271, σκέψη 50, και της 16ης Μαΐου 2002, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-482/99, Συλλογή 2002, σ. I-4397, σκέψη 37.

<sup>(31)</sup> Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Air France κατά Επιτροπής, T-358/94, Συλλογή 1996, σ. II-2109, σκ. 63-65, και της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, Fedecom κατά Επιτροπής, T-243/09, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 48.

<sup>(32)</sup> Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 1977, Steinike & Weinlig, 78/76, Συλλογή 1977, σ. 595, σκέψη 22, της 11ης Νοεμβρίου 1987, Γαλλία κατά Επιτροπής, 259/85, Συλλογή 1987, σ. 4393, σκέψη 23· και προπαρατεθείσα απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου Fedecom κατά Επιτροπής, σκέψη 49. Βλ. επίσης, υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, Ιταλία κατά Επιτροπής, 173/73, Συλλογή 1974, σ. 709, σκέψεις 27 και 35.

<sup>(33)</sup> Σελίδα 4 της ανακοίνωσης 97/C 163/03 σχετικά με την υπόθεση C-4/97 (πρώην NN35/93): Ανακοίνωση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ προς τα άλλα κράτη μέλη και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους, σχετικά με τις ενισχύσεις που φέρεται να έχει χορηγήσει η Γαλλία στις υποδρομικές εταιρείες, στον PMU και στον PMH.

- (127) Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι το διάταγμα αριθ. 2010-1314 της 2ας Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας των εταιρειών υποδρομιών και τους όρους παρέμβασης των μητρικών εταιρειών υποδρομιών, προβλέπει ότι οι εταιρείες υποδρομιών «μεριμνούν για τη διατήρηση της ελκυστικότητας των γαλλικών υποδρομιών σε σύγκριση με τις υποδρομίες συγκρίσιμου επιπέδου που διοργανώνονται στο εξωτερικό ώστε να παροτρύνεται η συμμετοχή των καλύτερων συντελεστών».
- (128) Επιτρέποντας τη διατήρηση υψηλού επιπέδου πριμοδοτήσεων<sup>(34)</sup>, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την παραμονή στη Γαλλία των καλύτερων αλόγων (και την αποφυγή, για παράδειγμα, της πώλησής τους στο εξωτερικό), την προσέλκυση στοιχηματιζόντων και τη μεγιστοποίηση των εσόδων από τα στοιχήματα για τις γαλλικές εταιρείες υποδρομιών σε σύγκριση με τα στοιχήματα σε υποδρομίες που διοργανώνονται από άλλες ευρωπαϊκές εταιρείες υποδρομιών, το μέτρο που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές μπορεί να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό μεταξύ εταιρειών υποδρομιών διαφορετικών κρατών μελών.
- (129) Παρατηρούμε επίσης ότι οι γαλλικές υποδρομίες αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης από φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων άλλων κρατών μελών<sup>(35)</sup>. Επομένως, ένα μέτρο υπέρ των εταιρειών υποδρομιών μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

## 9.2. Συμβατότητα του μέτρου με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ

- (130) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το κοινοποιηθέν μέτρο μπορεί να θεωρηθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά βάσει της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει τις «ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον».
- (131) Πράγματι, βάσει του ως άνω άρθρου, η Επιτροπή έχει κηρύξει συμβατές αρκετές περιπτώσεις ενισχύσεων που αποσκοπούσαν στη χρηματοδότηση, μέσω φόρου επιβληθέντος στις επιχειρήσεις ενός συγκεκριμένου τομέα, των συλλογικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται υπέρ του τομέα στο σύνολό του, εφόσον τα εν λόγω μέτρα είχαν ως σκοπό τη διάδοση της τεχνικής προόδου, τη βελτίωση της

ποιότητας, της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και την προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς<sup>(36)</sup>.

- (132) Η νέα νομοθετική ρύθμιση που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές πληροί τις προϋποθέσεις της ως άνω προσέγγισης: το μέτρο συνιστά ενίσχυση στον ιππικό τομέα, η οποία ωφελεί το σύνολο των φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου που υπόκεινται στον φόρο. Το καθοριστικό σημείο που πρέπει να ελεγχθεί για τον καθορισμό της ενδεχόμενης συμβατότητας του μέτρου είναι, επομένως, τα έξοδα που χρηματοδοτούνται από τον φόρο να είναι κοινού συμφέροντος. Επιπλέον, λόγω της στενής σχέσης μεταξύ του φόρου υπέρ τρίτων και της ενίσχυσης των εταιρειών υποδρομιών<sup>(37)</sup>, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας υπενθυμίζεται ότι η συμβατότητα της ενίσχυσης δεν μπορεί να αξιολογηθεί χωρίς να ελεγχθεί η συμβατότητα του φόρου με την αρχή της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 56 της ΣΛΕΕ, και την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ<sup>(38)</sup>.
- (133) Σύμφωνα με την προσέγγιση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (131), η Επιτροπή θεωρεί ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν υπάγεται στις κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν επί του παρόντος για την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, αλλά μπορεί να επιτραπεί απευθείας βάσει της εν λόγω διάταξης της Συνθήκης. Για τον καθορισμό του κατά πόσον ένα μέτρο ενίσχυσης είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή σταθμίζει τις θετικές επιπτώσεις του μέτρου (επίτευξη στόχου κοινού συμφέροντος) με τις ενδεχομένως αρνητικές συνέπειές του (στρεβλώσεις των συναλλαγών και του ανταγωνισμού)<sup>(39)</sup>. Η εξέταση του μέτρου πραγματοποιείται σε τρία στάδια βάσει των ακόλουθων ερωτημάτων:
1. Επιδικώνει το μέτρο ενίσχυσης έναν καλά καθορισμένο στόχο κοινού συμφέροντος;
  2. Εάν ναι, αποτελεί το μέτρο ενίσχυσης πρόσφορο μέσο για την επίτευξη του στόχου κοινού συμφέροντος; Συναφώς, πρέπει να εξετάζονται τα ακόλουθα ερωτήματα:
    - α) αποτελεί η ενίσχυση κατάλληλο μέσο ή υπάρχουν διαφορετικά ή καταλληλότερα μέσα;
    - β) παρέχει η ενίσχυση κίνητρα;
    - γ) είναι η ενίσχυση αναλογική προς τους επιδιωκόμενους στόχους;

<sup>(34)</sup> Εξάλλου, οι γαλλικές αρχές ανέφεραν ότι το επίπεδο των πριμοδοτήσεων και των επιδοτήσεων που διανέμονται στη Γαλλία είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

<sup>(35)</sup> Ο διευθύνων σύμβουλος του PMU, Philippe Germond, αναφέρει ειδικότερα σε άρθρο στην εφημερίδα Les Echos ότι «η μετάδοση των γαλλικών υποδρομιών από αλλοδαπούς φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων κατέγραψε σημαντική αύξηση, κατά +20 % το 2010». Στο ίδιο άρθρο, αναφέρει επίσης τις σημαντικές συμβάσεις που συνήψε ο PMU με έναν ελληνικό φορέα εκμετάλλευσης καθώς και τη συμφωνία που συνάφθηκε στο Βέλγιο με τη Ladbrokes σχετικά με τη διανομή των στοιχημάτων του υπό καθεστώς αμοιβαίου στοιχήματος.

<sup>(36)</sup> Μερικά παραδείγματα από την πρακτική της Επιτροπής: ενίσχυση αριθ. 472/2000 – φόρος υπέρ τρίτων επιβληθείς για τη χρηματοδότηση συλλογικών δράσεων που διεξάγονται από τη διεπαγγελματική επιτροπή ανάπτυξης των βιομηχανιών δερμάτων, δερμάτων ειδών και ειδών υπόδησης υπέρ του εν λόγω κλάδου. Ενίσχυση αριθ. 163/2002: φόρος υπέρ τρίτων επιβληθείς για τη χρηματοδότηση συλλογικών δράσεων του εθνικού διεπαγγελματικού γραφείου του Cognac υπέρ του εν λόγω κλάδου. Ενίσχυση αριθ. 496/2000: φόρος υπέρ τρίτων επιβληθείς επί των προϊόντων ωρολογιοποιίας, κοσμηματοποιίας και αργυροχρυσοχοϊάς για τη χρηματοδότηση συλλογικών δράσεων της επαγγελματικής επιτροπής ανάπτυξης της ωρολογιοποιίας, της κοσμηματοποιίας και της αργυροχρυσοχοϊάς και του τεχνικού κέντρου ωρολογιοποιίας υπέρ του εν λόγω κλάδου.

<sup>(37)</sup> Το ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης προκύπτει άμεσα από την απόδοση του φόρου.

<sup>(38)</sup> Βλ. αιτιολογική σκέψη 57 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

<sup>(39)</sup> Βλ. σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις – Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009, COM(2005) 107 τελικό, παράγραφοι 19 και 20.

3. Περιορίζονται η στρέβλωση του ανταγωνισμού και ο επηρεασμός των συναλλαγών σε τέτοιο βαθμό ώστε οι συνολικές συνέπειες του μέτρου να είναι θετικές;

#### 9.2.1. Στόχος κοινού συμφέροντος

- (134) Με την ισότιμη κατανομή του βάρους της χρηματοδότησης των ιπποδρομιών στις οποίες διεξάγεται στοιχηματισμός στους διάφορους φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων στο διαδίκτυο, το μέτρο επιτρέπει τον ανταγωνισμό με ισότιμους όρους μεταξύ των εν λόγω φορέων εκμετάλλευσης στη νέα ελευθερωμένη αγορά των ιπποδρομιακών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου. Ως εκ τούτου, το μέτρο συμβάλλει επίσης στον στόχο της ελευθέρωσης του τομέα των παιχνιδιών στο διαδίκτυο σύμφωνα με την αρχή της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 της ΣΛΕΕ.
- (135) Η ελευθέρωση των παιχνιδιών στο διαδίκτυο στη Γαλλία είναι σύμφωνη προς τον στόχο της Πράσινης Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 24ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην εσωτερική αγορά, να συμβάλει στη θέσπιση των νομικών πλαισίων για τα παιχνίδια στο διαδίκτυο στα κράτη μέλη διασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για όλους τους ενδιαφερομένους<sup>(40)</sup>.
- (136) Η ελευθέρωση των παιχνιδιών στο διαδίκτυο στη Γαλλία είναι επίσης σύμφωνη προς τον στόχο που υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 23ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, να συμβάλει στη θέσπιση των νομικών πλαισίων για τα παιχνίδια στο διαδίκτυο στα κράτη μέλη παρέχοντας έτσι μεγαλύτερη νομική σαφήνεια για όλους τους ενδιαφερομένους<sup>(41)</sup>.
- (137) Επιπλέον, το κοινοποιηθέν μέτρο παροτρύνει την ορθολογική εξέλιξη της παραγωγής ιπποειδών καθώς και την εκτροφή αλόγων, πράγμα που αποτελεί επίσης στόχο κοινού συμφέροντος. Στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας 90/428/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με το εμπόριο ιπποειδών που προορίζονται για αγώνες και με τους όρους συμμετοχής στους αγώνες αυτούς<sup>(42)</sup>, το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι υπάρχει συμφέρον να «εξασφαλισθεί μια ορθολογική εξέλιξη της παραγωγής των ιπποειδών» και υπενθυμίζει «ότι η εκτροφή αλόγων, και ιδίως αλόγων ιπποδρομιών, εντάσσεται γενικά στο πλαίσιο των γεωργικών δραστηριοτήτων [και] ότι αποτελεί πηγή εσόδων για ένα μέρος του γεωργικού πληθυσμού».
- (138) Επομένως, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο ενίσχυσης που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές επιδιώκει καλά καθορισμένους στόχους κοινού συμφέροντος.

#### 9.2.2. Πρόσφορος χαρακτήρας του μέτρου

- (139) Ένα μέτρο ενίσχυσης θεωρείται αναγκαίο και ισορροπημένο όταν αποτελεί πρόσφορο μέσο το οποίο επιτρέπει την επίτευξη του καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος, παρέχει κίνητρα στους δικαιούχους της ενίσχυσης και δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

#### 9.2.3. Η ενίσχυση αποτελεί πρόσφορο μέσο

- (140) Η γαλλική κυβέρνηση αποφάσισε να ελευθερώσει την αγορά ιπποδρομιακών στοιχημάτων στο διαδίκτυο. Πριν από την ελευθέρωση αυτή, οι ιπποδρομίες χρηματοδοτούνταν σχεδόν αποκλειστικά από τα έσοδα της διοργάνωσης των ιπποδρομιακών στοιχημάτων από τις εταιρείες ιπποδρομιών μέσω του ΡΜΥ. Στόχος του μέτρου ενίσχυσης είναι η κατανομή του βάρους της χρηματοδότησης των ιπποδρομιών μεταξύ όλων των φορέων εκμετάλλευσης που δικαιούνται να προσφέρουν επιγραμμικά ιπποδρομιακά στοιχήματα στη γαλλική αγορά. Επομένως, είναι απολύτως ενδεδειγμένο για τη διασφάλιση ανταγωνισμού με ισότιμους όρους μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων, εμποδίζοντας τους ανταγωνιστές του ΡΜΥ να αποκτήσουν μερίδια της αγοράς στοιχημάτων στο διαδίκτυο χωρίς να συνεισφέρουν στα έξοδα διοργάνωσης των ιπποδρομιών. Ως εκ τούτου, το μέτρο διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των ιπποδρομιών και των θετικών συνεπειών τους στην εκτροφή αλόγων και στο σύνολο του ιππικού τομέα.
- (141) Στην Πράσινη Βίβλο της 24ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην εσωτερική αγορά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι «[μια ιδιαιτερότητα των ιπποδρομιών σε σύγκριση με άλλα αθλήματα είναι ότι απευθύνονται κατά κύριο λόγο στους παίκτες ιπποδρομιακού στοιχήματος. Έτσι, περισσότερο από ό,τι σε άλλες αθλητικές εκδηλώσεις, η βιωσιμότητά τους εξαρτάται από την επανεπένδυση σημαντικού ποσοστού των εσόδων από στοιχήματα στη συγκεκριμένη δραστηριότητα»<sup>(43)</sup>.

- (142) Υπό το πρίσμα των προαναφερθέντων, το μέτρο που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές αποδεικνύεται πρόσφορο για την επίτευξη του στόχου διασφάλισης της βιωσιμότητας των ιπποδρομιών και εξασφάλισης ανταγωνισμού με ισότιμους όρους στη νέα ελευθερωμένη αγορά των ιπποδρομιακών στοιχημάτων στο διαδίκτυο.

#### 9.2.4. Παροχή κινήτρων

- (143) Χωρίς το μέτρο, η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στον τομέα των ιπποδρομιακών στοιχημάτων θα έχει ως μακροπρόθεσμη συνέπεια τη μείωση των πόρων των εταιρειών ιπποδρομιών, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση, ή ακόμη και την εξαφάνιση, του τομέα.
- (144) Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δραστηριότητες των εταιρειών ιπποδρομιών χρηματοδοτούνται από τα έσοδα των ιπποδρομιακών στοιχημάτων, το μέτρο ενίσχυσης έχει άμεσο αντίκτυπο στη συμπεριφορά των εταιρειών ιπποδρομιών, παροτρύνοντάς τες να διατηρούν και να αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους διοργάνωσης των ιπποδρομιών.

#### 9.2.5. Αναλογικότητα της ενίσχυσης

- (145) Στόχος του μέτρου ενίσχυσης είναι η διασφάλιση ισόρροπης χρηματοδότησης από τους φορείς εκμετάλλευσης ιπποδρομιακών στοιχημάτων των εξόδων που σχετίζονται άμεσα με τη διοργάνωση των ιπποδρομιών «premiump». Ο μηχανισμός υπολογισμού του συντελεστή του φόρου διασφαλίζει ότι το συνολικό ποσό που εισπράττεται επί των ιπποδρομιακών στοιχημάτων στο διαδίκτυο και, επομένως, της ενίσχυσης που χορηγείται στις εταιρείες ιπποδρομιών, δεν μπορεί να υπερβεί το συνολικό ποσό των εξόδων κοινού συμφέροντος.

<sup>(40)</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πράσινη Βίβλος – Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην εσωτερική αγορά, COM(2011) 128 τελικό, σ. 7.

<sup>(41)</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προς ένα ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, COM(2012) 596, σ. 4.

<sup>(42)</sup> ΕΕ L 224 της 18.8.1990, σ. 60–61

<sup>(43)</sup> Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 24ης Μαρτίου 2011, Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην εσωτερική αγορά [COM(2011) 128 τελικό], βλ. σ. 35.

(146) Επομένως, οι εταιρείες υποδρομιών αναλαμβάνουν όλα τα υπόλοιπα έξοδα, είτε πρόκειται για τη χρηματοδότηση των υποδρομιών μη «premium» είτε για έξοδα τα οποία μπορεί να ωφελούν τον PMU αλλά όχι τους λοιπούς φορείς εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων.

(147) Ενόψει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο ενίσχυσης πληροί το κριτήριο της αναλογικότητας.

#### 9.2.6. Συνέπειες στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών

(148) Η ενίσχυση υπέρ των εταιρειών υποδρομιών μπορεί να εμποδίσει τον ανταγωνισμό μεταξύ ευρωπαϊκών φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιών εάν δεν είναι αναλογική. Δεδομένου ότι το μέτρο είναι αναλογικό (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (145)-(147)), δεν υπάρχει κίνδυνος να ευνοήσει με δυσανάλογο τρόπο τις γαλλικές εταιρείες υποδρομιών.

(149) Επίσης, λόγω της ενίσχυσης ενδέχεται να διαπιστωθούν ορισμένες αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών εάν αποδειχθεί ότι ο τρόπος χρηματοδότησης, συγκεκριμένα ο φόρος που εισπράττεται επί των επιγραμμικών υποδρομιακών στοιχημάτων, αντιβαίνει στην αρχή της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών που προβλέπεται στο άρθρο 56 της ΣΛΕΕ και στην αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ. Βάσει της ανάλυσης που ακολουθεί, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν τέτοιες αρνητικές συνέπειες. Στην πραγματικότητα, στο σύνολό του το μέτρο ευνοεί τον ανταγωνισμό, υπό την έννοια ότι διασφαλίζει ανταγωνισμό με ισότιμους όρους μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης επιγραμμικών υποδρομιακών στοιχημάτων.

#### 9.2.7. Συμβατότητα του φόρου με τις αρχές της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών και της απαγόρευσης των διακρίσεων

(150) Στο αρχικά κοινοποιηθέν μέτρο, η Επιτροπή προσδιόρισε τρία πιθανά επίπεδα διάκρισης και παρεμπόδισης της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών, τα οποία περιγράφονται στη συνέχεια. Οι γαλλικές αρχές απάντησαν σε καθέναν από τους κινδύνους που προσδιόρισε η Επιτροπή, τροποποιώντας τη νομοθετική ρύθμιση που προβλεπόταν στην αρχική κοινοποίηση ή συμπληρώνοντάς την με επαρκείς δεσμεύσεις.

#### 9.2.8. Διάκριση όσον αφορά την κατανομή ορισμένων πριμοδοτήσεων

(151) Η Επιτροπή θεώρησε προβληματική τη χρηματοδότηση εκτροφών και ιδιοκτητών από τον φόρο των πριμοδοτήσεων, εάν αυτές προορίζονται μόνον για τα άλογα που γεννιούνται και εκτρέφονται στη Γαλλία (αυτό ίσχυε για τις επίπεδες υποδρομίες). Με τον τρόπο αυτό, οι ευρωπαϊκοί φορείς εκμετάλλευσης που δεν είναι εγκαταστημένοι στη Γαλλία θα φορολογούνται για τη χρηματοδότηση αποκλειστικά εκτροφών και ιδιοκτητών αλόγων που γεννιούνται και εκτρέφονται στη Γαλλία.

(152) Για την αντιμετώπιση της δυσκολίας που αναφέρεται στην προηγούμενη αιτιολογική σκέψη, οι γαλλικές αρχές απέκλεισαν από τον υπολογισμό των κοινών εξόδων που θα χρηματοδοτηθούν από τον φόρο όλες τις πριμοδοτήσεις που προορίζονται μόνον για άλογα που γεννιούνται και εκτρέφονται στη Γαλλία (βλ. αιτιολογική σκέψη (103)).

#### 9.2.9. Διάκριση μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων όσον αφορά τα οφέλη που αντλούνται από τον φόρο

(153) Ο φόρος, ο οποίος υλοποιεί στην πράξη μια μεταβίβαση μεταξύ των ανταγωνιστών του PMU και των εταιρειών υποδρομιών που δραστηριοποιούνται επίσης στον τομέα στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, θα εισάγει διακρίσεις εάν χρηματοδοτεί έξοδα τα οποία ωφελούν περισσότερο τις εταιρείες υποδρομιών και τον PMU από ό,τι τους άλλους φορείς εκμετάλλευσης στοιχημάτων.

(154) Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κίνδυνος διάκρισης μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων, στο επίπεδο των οφελών που αντλούνται από τον φόρο, εξουδετερώνεται εάν τα χρηματοδοτούμενα έξοδα είναι κοινού συμφέροντος για όλους τους φορείς εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων.

(155) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι, στον βαθμό που τα εν λόγω έξοδα κοινού συμφέροντος πρόκειται να εξελιχθούν, είναι αναγκαίο η εξέλιξη αυτή, η οποία σχετίζεται ως επί το πλείστον με τις επιλογές των εταιρειών υποδρομιών, ιδίως όσον αφορά τις ενθαρρύνσεις, να συνοδεύεται από ελέγχους. Οι εταιρείες υποδρομιών δεν πρέπει να μπορούν να μπαινούν στον πειρασμό να αυξάνουν αδιακρίτως τις ενθαρρύνσεις εάν το κόστος τους το αναλαμβάνουν εν μέρει οι ανταγωνιστές του PMU, οι οποίοι θα υποβάλλονται τότε σε φόρο με υψηλότερο συντελεστή.

(156) Για την εξάλειψη του ως άνω αναφερόμενου κινδύνου και τη διασφάλιση της εύλογης εξέλιξης των εξόδων κοινού συμφέροντος, οι γαλλικές αρχές δεσμεύτηκαν να εφαρμόζουν τα ακόλουθα μέτρα ελέγχου:

— θα ασκείται αυστηρός έλεγχος των εταιρειών υποδρομιών μέσω του δημοσιονομικού ελέγχου που ασκεί η πολιτεία, και ειδικότερα τα υπουργεία Γεωργίας και Οικονομίας και Οικονομικών, στα οικονομικά όλων των εταιρειών υποδρομιών βάσει του διατάγματος αριθ. 97-456 της 5ης Μαΐου 1997 σχετικά με τις εταιρείες υποδρομιών και το αμοιβαίο στοιχείο, συμπεριλαμβανομένου του τίτλου V, με τίτλο *Περί δημοσιονομικού ελέγχου*.

— θα ασκείται κανονιστικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά όλους τους δικαιούχους φόρων υπέρ τρίτων.

(157) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ως άνω αναφερόμενες λεπτομέρειες του ελέγχου θα επιτρέπουν στις γαλλικές αρχές να διασφαλίζουν ότι η εξέλιξη των εξόδων κοινού συμφέροντος θα παραμείνει εύλογη και δεν θα αυξήσει τα οφέλη που αντλούν οι εταιρείες υποδρομιών από την εισπράξη του φόρου. Η Επιτροπή θα ελέγξει επίσης την εξέλιξη των εξόδων κοινού συμφέροντος βάσει της έκθεσης εφαρμογής που θα υποβάλουν οι γαλλικές αρχές (βλ. αιτιολογική σκέψη (94)).

#### 9.2.10. Διάκριση μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης υποδρομιακών στοιχημάτων όσον αφορά την υποχρέωση καταβολής του φόρου

(158) Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι ο PMU κατέχει το μονοπώλιο της εκμετάλλευσης των «σκληρών» υποδρομιακών στοιχημάτων και ότι, ως εκ τούτου, επωφελείται επίσης των



ιπποδρομιών «premium», ενώ δεν υπόκειται σε υποχρέωση καταβολής του φόρου υπέρ τρίτων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι, όπως συμβαίνει με τα έσοδα των φορέων εκμετάλλευσης ιπποδρομικών στοιχημάτων μέσω διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένου του PMU, τα έσοδα από το μονοπώλιο του PMU στα «σκληρά» ιπποδρομικά στοιχήματα συμβάλλουν με τον ίδιο τρόπο στη χρηματοδότηση των ιπποδρομιών «premium».

(159) Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι η ουδετερότητα μεταξύ «σκληρών» στοιχημάτων και στοιχημάτων στο διαδικτυο διασφαλίζεται, επειδή:

— τα έσοδα του μονοπωλίου του PMU τα οποία καταβάλλονται στον ιππικό τομέα ανέρχονται σε διαρθρωτικό επίπεδο σαφώς υψηλότερο από τον προβλεπόμενο φόρο επί των επιγραμμικών ιπποδρομικών στοιχημάτων. Πράγματι, το ποσοστό ανάκτησης από τον κλάδο το οποίο καταγράφηκε τα έτη 2011 και 2012, υπό το καθεστώς του νόμου του 2010, ανέρχεται σε σχεδόν 10 % των στοιχημάτων (έκθεση σχετικά με το καθαρό αποτέλεσμα του PMU από τα ποσά των «σκληρών» ιπποδρομικών στοιχημάτων). Το συγκεκριμένο ποσοστό του 10 % είναι σαφώς υψηλότερο από τον συντελεστή του φόρου που επιβάλλεται στα επιγραμμικά ιπποδρομικά στοιχήματα, ο οποίος είναι 5,6 %.

— οι εταιρείες ιπποδρομιών οι οποίες συμμετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο του PMU, και ειδικότερα οι μητρικές εταιρείες ιπποδρομιών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν 40 % των ψήφων, έχουν επίσης συμφέρον να μην μειωθεί η συνεισφορά του PMU η οποία καθορίζει το επίπεδο των πόρων για το έτος, πόσω μάλλον καθώς κάθε μείωση της συνεισφοράς του PMU θα έχει αντίκτυπο όχι μόνον στη διοργάνωση των ιπποδρομιών «premium», αλλά και στη διοργάνωση ιπποδρομιών μη «premium», οι οποίες χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τα έσοδα που καταβάλλει ο PMU στον ιππικό τομέα.

(160) Ωστόσο, οι γαλλικές αρχές δεσμεύτηκαν να ζητήσουν από τον PMU, μέσω των εκπροσώπων του Δημοσίου που συμμετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο του PMU και αντιπροσωπεύουν 40 % των ψήφων, την καταβολή σε ετήσια βάση στον ιππικό τομέα ποσοστού επί των ποσών των «σκληρών» ιπποδρομικών στοιχημάτων του PMU ίσου ή υψηλότερου του επιπέδου του φόρου υπέρ τρίτων επί των ιπποδρομικών στοιχημάτων στο διαδικτυο.

(161) Εάν ο PMU υποβάλει προϋπολογισμό ο οποίος προβλέπει καταβολή στον κλάδο ποσού κατώτερου του επιπέδου του φόρου υπέρ τρίτων επί των ιπποδρομικών στοιχημάτων στο διαδικτυο, και εάν οι εταιρείες ιπποδρομιών εγκρίνουν έναν τέτοιο προϋπολογισμό, καθιστώντας εκ των πραγμάτων μειοψηφία τους εκπροσώπους του Δημοσίου στο διοικητικό συμβούλιο του PMU, οι γαλλικές αρχές δεσμεύονται ότι οι αρμόδιοι υπουργοί θα ασκήσουν το δικαίωμά τους απόρριψης του προϋπολογισμού σύμφωνα με το άρθρο 33 του διατάγματος αριθ. 97-456 της 5ης Μαΐου 1997 σχετικά με τις εταιρείες ιπποδρομιών και το αμοιβαίο στοιχείο, το οποίο ορίζει τα εξής: Ο προϋπολογισμός των εταιρειών ιπποδρομιών και των κοινών οργανισμών που αναφέρονται υπό I στο άρθρο 12 [συμπεριλαμβανομένου του PMU] και οι

τροποποιήσεις που επιφέρονται σε αυτόν κατά τη διάρκεια της χρήσης καθίστανται εκτελεστοί μόνον κατόπιν έγκρισης από τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 34 κατωτέρω. Η εν λόγω έγκριση θεωρείται δεδομένη σε περίπτωση μη απάντησης των εν λόγω αρχών εντός ενός μήνα από την παραλαβή των εγγράφων. Εάν δεν ληφθεί καμία απόφαση πριν από την έναρξη της χρήσης, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί καμία επενδυτική δαπάνη ενώ, έως την έγκριση του σχεδίου προϋπολογισμού, μπορούν να ανανεωθούν οι δαπάνες λειτουργίας του προηγούμενου προϋπολογισμού, μειωμένες κατά 5 %.

(162) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ουδετερότητα του φόρου μεταξύ «σκληρών» στοιχημάτων και επιγραμμικών στοιχημάτων μπορεί να θεωρείται ότι διασφαλίζεται από τις ως άνω αναφερόμενες δεσμεύσεις των γαλλικών αρχών, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις ιδιαίτερες σχέσεις μεταξύ του PMU, των εταιρειών ιπποδρομιών και του Δημοσίου. Το σημείο αυτό θα ελεγχθεί επίσης από την Επιτροπή βάσει της έκθεσης εφαρμογής που θα υποβάλουν οι γαλλικές αρχές (βλ. αιτιολογική σκέψη (94)).

(163) Από την ανωτέρω ανάλυση η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο φόρος που χρηματοδοτεί το μέτρο ενίσχυσης υπέρ των εταιρειών ιπποδρομιών είναι συμβατός προς τις αρχές της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Επομένως, ο τρόπος χρηματοδότησης του μέτρου δεν μπορεί να αλλοιώσει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

## 10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(164) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το κοινοποιηθέν μέτρο ενίσχυσης, όπως τροποποιήθηκε, συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

(165) Η Επιτροπή εκτιμά, ωστόσο, ότι η ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

(166) Η Επιτροπή θεωρεί ειδικότερα ότι οι τροποποιήσεις που επέφερε η Γαλλία στον τρόπο χρηματοδότησης της ενίσχυσης επιτρέπουν τη διασφάλιση της συμφωνίας του φόρου προς τις αρχές της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 56 της ΣΛΕΕ, και της απαγόρευσης των διακρίσεων, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 110 της ΣΛΕΕ,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

### Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση την οποία προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή η Γαλλία στις εταιρείες ιπποδρομιών είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

Ως εκ τούτου, εγκρίνεται η εφαρμογή της εν λόγω ενίσχυσης.

*Άρθρο 2*

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2013.

Για την Επιτροπή  
Joaquín ALMUNIA  
Αντιπρόεδρος

---